

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 21 AUGUSTI 1921.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG MÅN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

NYTT LIV PÅ HÄRJADE FÄLT

I DESSA DAGAR då hela världen talar om Frankrikes krav på krigsskadestånd, kan det kanske ha sitt intresse att få del av några verklighetsbilder från de förödda delarna av Frankrikes jord. Mycket har väl skrivits om turistresor till fronten. (Senast har Albert Engström skildrat förödelsens styggelse på de forna slagfälten.) Självför jag under min vistelse i Frankrike förra året som de flesta andra för att se på Reims' ruinstad och dess katedral. Men jag ville ej låta mig nöja med dessa "mondäna" ruiner, jag ville höra folkets röst på nära håll, ej blott lejda turistföräres svada.

Med glädje grep jag därför tillfället, som erbjöd sig i juli månad förra sommaren, att få komma ut på den förhärjade landsbygden, att få se de små byarna, över vilka kriget dragit fram som en krossande vält och att få komma till tals med bönderna, som levat under allt detta. Det var genom den "amerikanska kommittén för Frankrikes förhärjade länder", det briljanta amerikanska Röda Korsets lika storartade fortsättare i fredstid. Denna amerikanska verksamhet har sitt centrum i

De två förnämna amerikanskor, som leda U. S. A:s hjälpaktion i Frankrike: mrs Dike och miss Morgan (dotter till miljonären).

Paris, men det praktiska arbetet är uppdelat på olika delar av det förhärjade området. Med äkta amerikansk organisationsförmåga skötes varje område från ett visst högkvarter av dess chefer. Det område, där jag hade personliga försäkningssträckte sig omkring Noyon, Coucyle-Chateau, Chauny och fram till Compiègne. På denna landsbygd finnas hundratals små byar, mer eller mindre lagda i grus och aska. Amerikanska kommittén har här till sitt arbete att återuppbygga hus och hjälpa den nödställda befolkningen med låneverksamhet, verkstäder, sjukhus och andra sociala institutioner. Jag skulle under tre dagars tid få lov att se in i detta intressanta arbete.

Tillsammans med min vän, en amerikansk kvinnlig journalist, for jag så en morgon till Noyon. Vid stationen väntade oss en lastbil och chauffören, en söt amerikansk flicka, iklädd en fläckig och oljig kaki-dräkt, bad oss hålla till godo med sitt-platsen ovanpå de pålastade lådorna.

Vi lämnade Noyon bakom oss. Arma Noyon! Katedralen sträcker sina genomskinliga torn mot himlen, där bredvid skymta någ-

En av de gamla, som kommit till sina skövlade hem, får löfte om hjälp av en amerikansk kommittéledamot.

ra rester av rådhusets medeltidsgavel och runt om ruiner på ruiner. I tre år lågo tyskarna i denna stad utan att röra vid något. Så kom den "Hindenburgska reträtten", då de innan utrymningen av staden lade minor under alla mästerverken och under de vanliga boningshusen, lämnande en ruinhög efter sig. 15,000 människor blevo utan tak över huvudet — av dessa äro 3,000 i dag återkomna för att försöka leva där på nytt. Vilka oerhörda svårigheter ett sådant liv erbjuder, kan man tänka sig. Med nuvarande dyra materialpriser är det ej lätt att lappa ihop sitt hus ens nödortfikt, att ersätta de uppbrända möblerna och skaffa sig nytt linneförråd. Hur egendomligt det än låter, detta senaste ligger den franska hustrun mest om hjärtat. Linneskåpet är hennes stolthet och ägde hon blott ett par lakan, skulle hon anse sig återupprättad ur fattigdomen.

Men, invänder någon, skall ej franska staten ersätta, vad kriget förstört för den enskilde. Jo, men den franska staten har 148 miljarders statsskuld — var skall den taga pengar ifrån i väntan på skadeståndet? I början, strax efter vapenstilleståndet, utbetalades ej så små summor för reparationer och pensioner. Och dock, vad förslår det! Jag hörde en hustru i Reims, som berättade, att hon fått 925 francs i ersättning, varmed

hon skulle laga sitt tak och köpa nya möbler. "Det är ej så mycket", sade hon, "när bara en madrass kostar 270 francs." Ett annat exempel: Min sömmerska i Paris hade ägt ett hus i Reims, som nu låg i grus. Titt och tätt for hon dit för att höra om dess öde, dess återuppbyggande genom statens försorg. Slutligen fick hon det avgörande svaret: Kan Ni, madame, lägga ut 60,000 francs tillsvidare, så skola vi bygga upp Ert hus åt Er. Vad kunde den stackarn göra — hon fortsätter att dra sig fram som sömmerska i Paris. Vid tidpunkten för mitt besök i trakten av Noyon betalade staten intet alls sedan månader tillbaka. Under denna tid lider befolkningen; fordom förmögna bönder framleva sitt liv som daglönare, om de äro unga, som tiggare, om de äro till åren komna. Bilen far igenom förhärjade byar, de forna åkrarna lysa gula, igenvuxna som de äro av gräs och åkersenap. Man förundrar sig, när man ser en arbetare komma körande med en kärra, lastad med kalkgrus. Var kan han bo? Det är ej från vägen man skall kunna upptäcka källarbostäderna, man behöver gå på nära håll för att se dem. Så komma vi fram till Blérancourt, centrum för den amerikanska hjälpverksamheten i detta distrikt.

Några låga träbaracker rymma den kvinnliga hjälptrupp, som under befäl av två förnåma amerikanskor Mrs Dike och Miss Morgan (dotter till miljonären) arbetar här. Man måste beundra den käckhet, varmed dessa unga amerikanska flickor utföra sitt värv fjärran från sitt land i en främmande miljö, där de stå som enbart givande. Så har var och en av 14 unga flickor en by att sköta om. På sin veckovisit med en av lastbilarna tar hon reda på de nödlidandes behov, och mängden gång blir denna ljusa och glada flickgestalt, byns "gudmor", som en god fé för dess invånare. De fem flickchaufförerna fylla sina platser nitiskt och skickligt. Med de stora avstånd, som finnas i distriktet, bli ju bilarna ytterst nödvändiga ting.

Vid sidan av barackerna ligger en större barack, ämnad till samlingshall för Blérancourts innevånare, där bredvid ett bibliotek för barnen. Längre bort skymta vi ett sjukhus, som har legat här under hela kriget och nu tjänar traktens befolkning till sjukstuga. T. o. m. en "mjölkdroppe" upptäckta vi, då vi gå gatan fram för att göra vår uppvaktning för höga befälet, Mrs Dike och Miss Morgan. Deras högkvarter är ej elegant. Det är ett litet reparerat hus av den vanliga landsbygdstypen, "salongen" har karaktär av ett spartanskt arbetsrum, i salen utgöres möblemanget av ett bord, ett skåp och fyra stolar och på övre botten dela de båda damerna ett sovrum, vars enda lyx är några färgglada bomullskretonger. Här har Miss Morgan bott under fem krigsår och varit med om att fly med all sin Röda Korsverksamhet undan tyskarnas frammarsch. Här fortsätter hon målmedvetet sin verksamhet, hjälpt av sin vän Mrs Dike. Titt och tätt resa de båda damerna, än till New York, än till London, för att samla in mera pengar. Redan ha miljoner vandrat genom deras händer till franska folket, delvis såsom lån, vilka skola återbetalas längre fram av franska staten.

Naturligtvis kunna de ej uträtta mycket. En del kunna de hjälpa genom förmedling av husgeråd och redskap, av boskap och höns, genom utlåning av Ford-motorer och inrättandet av snickarverkstäder. För mig ligger deras största betydelse i att de ge initiativ

Flyktingarna söka upp ruinerna av sina hus — det var ju i alla fall en gång deras hem.

och arbetsmod åt de unga, som arbeta på sina hems återuppbyggande, och att de ge sin omsorg och sitt deltagande till de otaliga gamla, som kommit tillbaka för att dö i källarne till sina forna hem.

Första dagen fingo vi se snickarverkstaden, där möbler, fönsterbågar etc. tillverkas. Man arbetar under stora svårigheter, då trä är oerhört dyrt, ja oöverkomligt i dessa trakter, där skogarna äro skövlade av kriget. När jag ser de fattiga möbler, som här finnas, kan jag ej låta bli att tänka på vår rikedom här hemma. Jag ser Åtvidabergs kolossala möbelupplag för min inre blick, jag hör sågarna i Kramfors och ser bräderna välla fram i tusental. Jag tänker på vad en enda träflotte, hitbogsrad från Sverige, skulle betyda för detta hemlösa folk. Mina tankar tyckas smitta, ty verkställaren, som fått veta att jag är svensk, säger plötsligt: "Svenskt trä det är en härlig vara men så oerhört dyrt." Kommittén får spara i all sin välgörenhet, den står inför outtömliga behov och måste fördela sina pengar mellan de olika verksamhetsgrenarna.

Järn finns ju i överflöd — det är bara att plocka ute på fälten, glas är det däremot mycket ont om. Jag tänker på den stora glasfabriken La Soudière de Saint Gobain, som sprängts i luften, ävenledes vid den Hindenburgska reträtten. Nu ser man från vägen

En idyll bland maskingevären: mor har fått en liten kanin till skänks.

Det gäller ta hand om barnen: en amerikansk kvinnlig läkare undersöker ett "krigsbarn".

Förnämsta iäroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk llnnesöm, Barnkläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädningar och lingeie. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.
Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.
EMMY KYLANDER.

blott ett jättelikt kaos av väggar och tak på dess forna plats. Vid besök i ruinbostäderna skulle jag också ofta få se glimmer eller celluloidskivor, fastsatta i muröppningarna, ersätta de forna fönstren. Vad kölden lätt skall tränga härigenom, kan man förstå. Verkmästaren talar om de höga arbetslönerna, om hur dyrt det blir att tillverka allt i dessa trakter. Man förstår det, ty den lösa arbetaren logeras vanligen i en kall träbarack, har svårt att skaffa sig mat och nästan omöjligt att skaffa sig förströelse bland dessa ruiner. Som bevis på att amerikanarne tänka på allt, vill jag omtala, att biografen också stå på deras program. I en av deras redogörelser fann jag också en relation av den första föreställningen i en ruinhög med den naiva anmärkningen tillfogad: "Tänk att det fanns tio års pojkar, som aldrig sett en film förr."

Delvis hämtas materialen från Amerika. Ett 40-tal Ford-motorer äro utlånade runt om och hjälpa framför plogarna att röja upp den igenvuxna åkerjorden. Vi sågo dem i verksamhet på våra bilfärder kring vägarna, men vi sågo också rökmoln stiga upp från exploderande minor, dem bonden oväntat träffar på allt som oftast, och vi hörde talas om många, som fallit offer för dessa explosioner.

Kvällen tillbringa vi i sällskap med de amerikanska flickorna. Grammofonen vevas på och under hemiska slagdängemelodier fox-trottas det värre. Min vän, den amerikanska journalisten, drömmer sig tillbaka i sitt amerikanska college, ty just så, försäkrar hon, går det till där. Sedan läxorna äro slut, är det dans — varenda kväll. Också här är det väl för dessa ungdomar, nyss komna ur skolan, som om läxorna vore slut för dagen, de äro strängt upptagna och först nu är deras egen tid.

Följande morgon fortsätta våra bilfärder. Runt om distriktet fara vi. Vid Coucy-le-Chateau, det härliga gamla slottet, resa sig högt upp trasiga murar, (något påminnande om Borgholms-ruinens silhuett mot himlen.) Den lilla byn runt om slottet synes öde till att börja med, men vid en sväng av vägen höres handklaverslåt och vi se några ungdomar svänga om under ett lågt lappat tak. Dans mitt i förödelsen — det tyckes paradoxalt, men kanske är naturligt. Vi Coucy-le-Chateau har amerikanska kommittén en

handelsdepå, där de sälja överblivna Röda Kors-kläder till billigt pris, samt en foyer, där man tar hand om barnen på deras lediga tid.

Ett av de mest brännande problemen är barnfrågan. De barn, som ha levat här i sina hem under kriget har ju gått miste om fem års skolutbildning — 13-åringen står t. ex. på 8-åringens intellektuella ståndpunkt. Men ej nog med det. Särskilt pojkar, som levat tillsammans med tyska och franska soldater, ha igenom detta blivit så råa och fått så moraliskt försumpade begrepp att de f. n. äro som de värsta vildar. Särskilt med tanke på dessa pojkar ha amerikanarna startat en scoutörelse i dessa trakter, som tager alltmera fart. Jag blev i tillfälle att åse en scoutexamen, och det var uppbyggligt att se, vilken hållning och pli den franske scoutchefen kunde få på dessa ouppfostrade pojkar. För de mindre barnen finns det bibliotek och foyeer, där barnen tas hand om under torsdagar och söndagar, då de äro lediga från skolan. Ett särskilt led i detta arbete äro de franska stiftelser, som taga hand om krigets faderlösa samt om frontens barn över huvud taget. I de fuktiga bostäderna ha helt naturligt de svagaste, de små barnen, lidit mest. Man för sjuklingarna till kustsanatorier och kurorter, upprättar barnhem för de föräldralösa. Här arbeta stora franska organisationer rastlöst.

Betydelsen av att dessa barn tas hand om på ett levande personligt och kärleksfullt sätt, kan knappast överskattas. Barn glömma visserligen lätt, men att leva ett sådant krig som detta senaste in på livet måste för alltid lämna märken i deras själar. Det behövs mycket kärlek för att åter få dem att tro på livets och människornas värde. Det är av stor betydelse för Frankrikes och därmed Europas kommande öde, om den oerhörda mängd av barn, som nu stå utan stöd, få rotfäste igen efter stormen i deras liv och sättas i stånd att göra en positiv insats i framtiden.

Låt mig, innan jag går vidare, citera några siffror från den sist meddelade statistiken från Frankrikes tolv förhärjade provinser i norr. Av 1,200,000 byggnader ha 575,000 blivit helt eller delvis förstörda. Av dessa beräknas 185,000 vara nödortvigt reparerade. Av 4,700,000 invånare äro omkring 3/4 eller 3,400,000 återinflyttade i sina forna hem.

Detta är några exempel, tagna ur högen, på hur dessa miljoner leva.

I byn Le Nesnil stannar bilen bakom ett hus i ruiner, till synes obebott. Vi gå runt knuten och upptäcka då en gammal kvinna, som rensar böror vid ett hemmagjort träbord ute på backen. Mannen står bredvid; han är gammal och orkeslös. Två fuktiga källarhålör gapa emot oss: i den ena ligger bädd vid bädd, här sova de fyra barnbarnen — det minsta två år gammalt — vid sidan av far och farföräldrar. Den andra källaren tyckes utgöra en sorts förrådskammare: i trällårar skynta vi allehanda lösöre. Hustrun förklarar, att kläderna mögla i fuktigheten. En soldatkask och en almanacka med lustiga historier pryda en möbel, som en gång varit en byrå. Men denna familj är dock lycklig, ty den väntar på att få flytta in i ett nytt hus, som man håller på med att bygga ett stenkast därifrån. Grunden är lagd: man begagnar stenar från de trasiga husen, men det går långsamt, ty det är blott fyra arbetare som hålla på, däribland sonen i huset. "Så få vi tre rum", säger modern; "det bekostar staten, men så ha vi ingen stans att göra av djuren." Familjen har nämligen börjat skaffa sig djur på nytt. Höns och getter anses ju lättast att föda. Men lätt är det ej att föda alla dessa munnar på en pension av 25 francs i kvartalet och 125 francs i månaden.

Det är mest synd om de gamla ensamma. Vi träffa på en liten gumma, vars son är död i kriget, och vars släkt är skingrad av hårda öden. Hon har nu kommit tillbaka för att dö, dö i källaren till sin gamla stenstuga, vars murar är det enda hon äger samhörighetskänsla med här på jorden. "Jag är så ensam", klagar hon. "Jag kan inte sova om nätterna och då ligger jag och ser på stjärnorma och tänker på, att jag är lika ensam som en stjärna, som faller från himmelen. Glöm mig inte!" säger hon åt sin gudmor Miss Elisabeth, och den unga amerikanska flickan omfamnar henne ömt och lovar att snart komma igen.

Dessa gamla äro också hjälplösa i det materiella. De orka knappst röja upp och sköta sin forna trädgård, som nu ligger helt igenvuxen. Vi komma till en annan by, Selens, där en värkbruten gumma klagar över att hönsen från granngården plocka upp allt vad hon sätter i sin lilla trädgård. Vår förståndiga ledsagarinna lovar genast att ombestyr

Trädgårdstjappan: mitt i krigets förödelse spira livets löften åter. Ett stadigt kvällsmål av choklad och bröd håller barnen vid hälsa.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ett staket och går in till grannen för att beställa det. Det är ej långt efter material i dessa tagträdsbeströdda marker.

Under tiden taga vi gummans källare i betraktande. Vanvårdat och slarvigt ser det ut — hennes krafter räcka väl ej till annat än det allra nödvändigaste. På ett snöre i taket hänga hennes söndagskläder i ett bylte för att ej mögla, ty jordgolvet är fuktigt. I förbifarten se vi in i källaren intill — och där möter oss en glad kontrast. En svarthårig ung kvinna, strålande av hälsa, står i dörren och förevisar stolt det första hemmet. Hon har varit gift blott i 10 månader, snart väntar hon sitt första barn. "Visst var det litet tråkigt att sätta bo i en källare, men det är ju så ont om rum." (Jag tänker på våra unga par i Stockholm, som beklaga sig, då de få nöja sig med en dublett i stället för en femrumsvåning.) "Stengolvet har jag lagt med egna händer", fortsätter hon, "och möblerna har min man snickrat av gamla lådor." — Källaren gör ett riktigt hemtrevligt intryck, på det röda tegelgolvet står en blank järnspis och därpå en skinande zinkkittel, där tvätten bykes. I hörnet en stor säng med vitt rent täcke och för fönstret en gardin. Det improviserade matskåpet är riktigt bra för ändamålet. Så olika kunna källare skötas och vi känna tacksamt inför den anspråkslösa kvinnan och hennes man, som i väntan på egen jord, går ut och röjer upp andras åkrar som daglönare. I allt elände, som vi se runt om, verkar detta unga par som en solstråle i nuet och ett hopp för framtiden.

Ytterligare några exempel på hjälplösheten hos de gamla. Vi kommo till ett gammalt par, där mannen blivit barn på nytt i sorgen över två söner, som stupat vid Saloniki. Hans hustru är för svag att kunna sköta både honom, huset och trädgården. En obekvämlig röra härskade i rummet och ett litet vitt skåp, som kommittén skänkt dem för att bringa reda i något, verkar alldeles borttappat i detta kaos. Gumman anförtror oss, att hon ej får sova om natten för mannen, som har hallucinationer och ligger och ropar på sina barn. Ohyggligt är det minne man för med sig från dessa båda gamla, som blott längta efter att döden skall befria dem från livets outhärdliga börda.

I byn Vassens träffa vi ännu en sorglig företeelse. Änkan Pelton går med sin dotter och rensar sin trädgård. På två år har hon redan fått en stor bit i ordning, men också hon går och bär på bittra minnen. Sonen stupade i kriget, mannen blev inspärrad i kyrkan tillsammans med andra äldre män, då tyskarna kommo till byn. I tre dygn voro de fångar där utan mat och dryck och i följd av dessa umbäranden dog gubben Pelton. Nu var änkans enda tröst hennes dotter — och dottern var idiot från födelsen!

Ja, många sorgliga människöden skulle jag få blicka in i under de tre dagar, jag tillbragte på Blérancourt. Nu visste jag hur de fattigaste levde, men jag ville höra mera om, hur de haft det, som levat i sina hem under hela kriget. Visst hade gumman i Selens med generad min berättat hur tyska soldater dragit henne i håret och slagit henne randig över ryggen. Men jag ville ha fleras vittnesbörd. Jag hänvisades till en bagerska i Quierzy, Madame Berthault, vilken man beskrev som en intelligent och redbar kvinna. Jag ställde mig i början skeptisk: skulle jag få veta sanningen av henne? Men i samma ögonblick, som jag steg in i bagarboden och fick se Madame Berthault, försvann mina tvivel och jag fick den lika ovanliga som be-

SPANSKT.

*Hit med ljuset, Mamaçita.
Se nu på mig förr'n jag går.
Lysa mina tänder vita,
passar kammen i mitt hår?
Giv mig sedan min mantilla
och min schal med blodröd frans.
Säg mig se'n om i Sevilla
stoltare en flicka fanns. —*

*Låt från mandolin och zittra,
rask och rytmisk dansen går.
Uti hörnen flickor fnittra,
le mot mången stolt senior.
Knäppandet av kastagetter,
en och annan tamburin,
doft av frukt och läckra rätter,
skummandet av eldigt vin.*

*Uti taket lyktor röda
svänga sakta av och an.
Se hur flickans kinder glöda,
blek är just ej heller han.
Stolt är hågen, tom är fickan,
sliten är hans röda väst,
men för hans skull har dock flickan
blomman uti håret fäst.*

*O, jag tycker att det breder
sig ett skimmer som av sol
över edra nötta kläder,
över grann men trasig kjol.
Tog du ej din sista penning
Manuela, tror jag rätt,
för att pryda upp din klänning
med en ettergrön rosett.*

*Och jag grips av dansens yra,
vårdshussalen blir för trång,
kan ej mina fötter styra;
upp på bordet med ett språng. —
Gossar, stoja inte mera!
Pedro där, var tyst och still.
Spela upp en habanera,
Carmençita dansa vill!*

MÄRTA af SILLÉN.

stämda förnimmelsen, att här stod jag inför en karaktär.

Med en liten och kraftig kropp, ett par klara intelligenta ögon, en koncentrerad vältalighet, som skulle gjort sig på vilken talarstol som helst, var hon en sällsynt hög typ av den franska bondkvinnan. — Hon började och slutade med en trosförklaring: "Vi äro troende katoliker, min familj står i den Heliga Jungfruns hägn och därför ha vi blivit skonade på ett underbart sätt." Så fortsätter hon med bevisen: "Min dotter var just borta på besök längre in i landet då tyskarna kommo. Så blev hon bevarad undan de andra unga flickornas öde. Vi lägre folk skonades

väl i allmänhet, det var mest döttrar till mairer, advokater, läkare och ämbetsmän som togos till tjänsteflickor åt tyskarna, fingo sopa och städa. — Vi som byns enda bagare, fingo besök första dagen av tyska befälet. En hel massa bröd kommenderades till dagen därpå, ett par tyska soldater sattes att hjälpa till, och min man stod så och bakade hela natten. De första 18 månaderna, som tyskarna voro här voro de mycket säkra på sig och fordrade allt med revolvern för panan. Sedan, när det inte gick så bra för dem längre, blevo de beskedligare. En av de första dagarna kom en soldat in på gården och började ett riktigt blodbad på mina höns", berättar hon vidare. "Jag blev så upprörd, att jag gick ut och höll tillbaka armen på honom. Han kunde ju ha dödat mig, men det gjorde han inte utan slutade helt enkelt upp. Där låg 40 av mina höns med avskurna halsar — de övriga 20 hade blivit så förskräckta, att de flydde till en närbelägen lada och stannade borta i tre veckor."

"Nå fick Ni betalt för Edra leveranser till tyskarna?"

"Ja då, för äggen betalade de t. ex. 40 centimes. Det förargliga var bara, att de beräknade ett visst antal ägg i förhållande till hönsens antal och fattades det en dag, fingo vi betala 25 centimes för varje ägg i böter. — En gång var det nära, att vi hade blivit av med vår motor, som vi just skaffat före krigsutbrottet för att underlätta arbetet. Vi gömde den på bakgården under några säckar, men då löjtnanten kom för att inventera våra ägodelar, ville olyckan att han hittade bruksanvisningen, när han grävde i vår byrålåda. "Ni har en motor", sade han. "Ja", svarade jag med darrande röst. "På hur många hästkrafter?" — "Två och en halv." — "Låt mig se den sedan då!" — "Ja, Monsieur." — Men nu ville det sig inte bättre, än att löjtnanten retade sig på något jag sa' och i förargelsen gick sin väg — glömde bort motorn och alltsammans. Det var väl tur!"

Jag retades förresten ofta med officerarna och frågade dem, varför de inte marscherade rätt på Paris. Vi visste ju ej något om vad som hände i världen, men vi sågo ju att de ej kommo ur fläcken. Borta vid horisonten åt Paris till lågo de och därifrån komma deras sjuktransporter dagligen. Officerarna brukade fråga henne vem hon trodde skulle segra. "Naturligtvis vi", svarade hon alltid. — "Varför det?" — "Frankrike är den Heliga Jungfruns vagga och djävulen kan aldrig rå på den gode Guden." Då skrattade officerarna. Hon berättade vidare hur hon likom alla byns invånare alltid försökte visa en karsk och glad min mitt i bekymren. Också hade hon hört tyskarna säga: "Vi förstå ej fransmännen. Vi taga allt ifrån dem och ändå skratta de."

Ej en enda gång hörde vi ur Madame Berthaults mun de ord som annars så lätt halka ur fransmännen: "les sales boches". Hennes slutsats rörande kriget var blott: "Tänk så dumt det är! Och så säger folk, att utvecklingen går framåt! Världen blir ju sämre i stället för bättre." Tacksam och glad var hon att kriget skonat hennes son, som hade varit sårad tre gånger. Då tyskarna flytt och franska trupper besatte byn, måste alla dess invånare fly. Vid återkomsten hade hon och hennes man funnit både bakugnen och några murar oskadade. "Vi bo som prinsar i jämförelse med de andra", förklarar hon. Det är den tappra fruns avskedshälsning.

ELSA WILKENS.

KOSTYM BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI A.B. GÖTEBORG

W. Seeger's Hårfärg

Färgar snabbt och äkta i mörkblont, brunt och svart.
Fås överallt till Kr. 2: 50.

MINA LEVNADSMINNEN.

AV HELENA NYBLOM.

(Forts.)

DE SISTA ÄREN AV SITT LIV emottog Agnes Hamilton blott sina närmaste vänner. Och kanske voro just dessa år de mest givande för alla, som höllo av henne, då ju en människa har tillfälle att meddela sig mycket djupare och innerligare med en trängre krets, än när hon, som värdinna för många gäster skall dela sin älskvärdhet mellan alla

Det förefaller mig som om Uppsalas glansperiod upphörde med Agnes Hamilton. Då hon inte längre kunde vara värdinna och samla många människor omkring sig på slottet, hade staden liksom intet centrum längre, och den patriarkaliska karaktär som utmärkte den, var förbi. Där ha varit landshövdingar sedan med större medel att representera och god vilja att mottaga folk i sitt hem, men aldrig har slottet fått den prägel av glädje, intelligens och hemtrevnad som under den lyckliga tiden, då Agnes Hamilton där förde spiran.

Sommaren 1884 var jag i Skåne med min dotter och mina tre yngsta söner och sedan ensam i Danmark. I Skåne besökte vi den danska fru Heise (änka efter vår berömda kompositör Peder Heise), som bodde på sin herrgård Rydebäck, belägen vid kusten mellan Helsingborg och Landskrona. Om fru Heise har jag talat en del i mina danska minnen. Dotter till en av våra rikaste köpmän i Danmark, var hon uppfostrad i lyx och överflöd. Då hon var mycket vacker, av en egendomlig tjugusande skönhet, var hon omgiven av tillbedjare, mellan vilka hon kunde välja. Men hon hade en gång för alla gett bort sitt hjärta till Peder Heise och övervann alla svårigheter som hindrade henne att bli hans hustru. Väl gifta bodde de de första åren i Sorö, där Heise fick anställning som lärare vid akademien och där fru Heises fader, konsul A. Hage, byggde de unga ett vackert hem. Senare flyttade Heises till Köpenhamn, och Heise levde nu utslutande för att komponera. Då han dog, var fru Heise ännu ung och hade inga barn. Medan hennes man levde, hade hon helt och hållet gått upp i honom, och inrättade livet efter hans önskan och tycke. Då han var ganska exklusiv, bestod deras umgängeskrets mest av musici, teaterfolk och andra konstnärer, som i Heises hem tillbringade många glada kvällar och där det firades fester av alla möjliga anledningar. Fru Heise förstod att anordna allt på det vackraste sätt, och var den älskvärdaste värdinna.

Då hon så tidigt blev änka, kände hon tillvaron sorgligt tom. Hon hade alltid haft ganska klen hälsa, och var inte van vid ansträngande arbete, men hon ägde en sällsynt hög grad av energi, och hade, efter sin far ärvt stor organisationsförmåga och praktiskt sinne. Nu ville och måste hon arbeta, uträtta något, och göra nytta med sina många pengar. Hon köpte därför herrgården Rydebäck av en tysk, som hade förbyggt sig på det stora stället, och flyttade över till Skåne. Läget passade henne, fastän gården låg i Sverige, och alla hennes sympatier gällde Danmark. I den stora manbyggnaden, som påfallande liknar Carolina Rediviva i Uppsala, bodde hon själv. Den gamla gården, som var mindre, byggd av tegel, inrättades till ett sommarhem för skrofulösa barn. Mera än ett dussin sådana

barn, mindre och större, tillbringade somrarna här, med en halvblind förestånderska. De hade den stora köksträdgården att leka i och de härliga baden att stärka sig med.

Senare har fru Heise på danska kusten anlagt ett långt större hem för skrofulösa barn samt ett annat hem för "pauvres honteux" där (jag tror) sju eller åtta äldre damer ha var sitt förtjusande lilla hem i en härlig trädgård. Och slutligen har hon byggt ett stort ställe för unga officersänkor, där de få bo fritt, med två eller tre barn. Jag tror att denna donation har blivit överlämnad till militärstyrelsen.

Sommaren 1884, som vi tillbringade på Rydebäck, existerade ännu blott det provisoriska sommarhemmet i den gamla gården.

Rydebäck är ett underligt ställe med sin alldeles särskilda karaktär. Från den stora landsvägen mellan Helsingborg och Landskrona, åker man till höger ner emot havet och kommer till slut till en lång allé, vid vars yttersta ända gården ligger. Stranden är här alldeles flat, och så långt man kan se har terrängen inte minsta höjning. Framför gården emot sjön var en mycket stor gräsmatta, planterad med buskar och ett och annat träd. Genom en liten dörr i planket kom man direkt ut till havsstranden och då hade man hela Sundet framför sig med det öppna Kattgatt mot norr. Med långa vågor sköljde det in emot den sandiga kusten, där tången hade flätat en krans om hela stranden. Mitt emot ligger Danmark, och i klart väder syns det så nära, att man tydligen kan urskilja hus och gårdar, skog och ångar. Med kikare kan man till och med se vagnar och människor röra sig. Havet ger hela Rydebäck dess karaktär. Uppe från de stora fönstren ser man det över trädgården i hela dess vidd, och det var det första man såg, när man vaknade på morgonen.

I vackert väder låg det skinande ljusstilla. Då öppnade man helt och hållet de italienska fönstren, däri ingen mittstolpe fanns, för att insläppa det mesta möjliga av den sol- och saltmättade luften.

Bläste det hårt, då gick havet med stolta böljor och med vitt skum på topparna, fräsande och skvalpande, så man hörde det genom luften. Men stegrade blåsten sig till storm, då var det förfärligt att skåda. Kolsvarta rasade då vågorna, sprutande och upprörda, medan det tjöt och skrek omkring husknutarna, så att man tyckte, att hela Rydebäck skulle kunna virvla bort och dränkas som en sten i havet.

Under sådana dagar passade just inte de italienska fönstren, som inte kunde stängas så hårt som vanliga fönster. Det hände till och med en senhöst, då fru Heises gamla väninna fru Tidemand befann sig på Rydebäck, att stormen helt enkelt lyfte av ett av de stora fönstren och hängde upp det i ett poppelträd på gården. Ibland tillbringade fru Heise vintern på Rydebäck och var då en gång med om ett skeppsbrott strax utanför trädgården. Flera av hennes folk voro med om att bärga besättningen och införde den till Rydebäck där den fann skydd och hjälp.

Det var svårt att få något att växa i den del av trädgården, som låg emot havet. Men småningom lyckades det dock att få skog att trivas där. Det var japanska furor med de

stora, pinjeartade barrkronorna. Träden blevo aldrig stora, men täta och frodiga, och det var obeskrivligt skönt att i det heta sommarsolskenet promenera på de vita sandgångarna och titta upp emot den blå himlen och ut mot det blå havet mellan de doftande furugrenarna.

Allting i det stora huset var stort och rymligt. Där var många rum, högt i taket och sparsamt möblerat, eftersom fru Heise hade sitt vinterhem i Köpenhamn och där hade sina flesta tavlor och vackraste möbler. En trappa upp lågo de många gästrummen runt om en mycket stor sal, som gick genom hela huset. Jag vet inte om denna sal ursprungligen hade varit ämnad till bal- och festsal. Nu stod där blott en biljard och en mängd stolar. Väggarna voro dekorerade med bilder föreställande några sorts upptåg i exotiska länder, mycket barnsligt målade i granna färger. Utanför denna sal, med sina höga fönster löpte en lång altan utan någon som helst prydnad och utan markiser. Man stod där högt över jorden och hade hela havet framför sig. På sommardagarna när solen glittrade på vattnet, såg man blott en oändlig sträcka av vitt, darrande ljus och kände havsbrisen svepa om ansiktet. Det föreföll en som om man mycket lätt skulle kunna lyfta sig och flyga bort över böljorna till Danmark som syntes på andra sidan om de långa, rullande vågorna.

En av de första nätter jag sov i ett rum bredvid salen, tyckte jag mig höra musik. Det var hornmusik som lät ganska fjärran, så jag förmodade man gav någon friluftskonserter på Hven, som ligger inte så långt från skånska kusten. Då jag omtalade det för fru Heise nästa morgon, log hon hemlighetsfullt och sade därefter att alla, som sovo i det rummet där jag bodde, ibland hörde musik på natten. Än var det toner, som kommo utifrån, än var det någon som sjöng i stora salen. Emellertid hörde jag inte någonting senare, fastän jag sov många nätter i samma rum. I det hela gjorde Rydebäck inte alls något mystiskt eller sagolikt intryck som så många av de skånska herrgårdarna. Därtill var gården alltför ny, och den hade ingen av alla de skrubbar, trappor och gömställen, där man kan förmoda att något outgrundligt kan hålla till. Man fick intryck av något stort, vilt och ofullbordat. Ibland kunde man värmas av något ljusst och öppet, ibland stötas bort av något hårt och kallt allt eftersom havet och himlen ändrade hela ställets utseende. På den stora grusbelagda gården, där man åkte fram till ingångsdörren när man kom från allén, lågo ladugården och stallen, och de voro tilltagna i så väldiga dimensioner att jag jämförde dem med Lunds och Linköpings domkyrkor. I det hela var Rydebäck inte lik andra svenska herrgårdar, där ägarna i många år, ofta i många generationer, ha levat tillsammans med folket och bildat en liten värld för sig. Man märkte att ägarinnan var en främling, som hade sitt egentliga hem och sina varmaste sympatier på andra sidan Sundet. Emellertid intresserade hon sig mycket för att hjälpa sjuka och lidande, och hon hade om morgonen en slags mottagning, då folk kommo till henne från den närmaste trakten för att få råd och hjälp för sina olika krämpor.

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNAS

MÖBLER

Under sommarferierna var det många gäster på Rydebäck. Jag har där träffat flera av Köpenhamns berömda personligheter. Så var operasångaren Herold där en sommar, med sin fru och sin son. Han var en utmärkt älskvärd man och hade inte det allra minsta av en firad tenors bortskämda vanor, utan var enkel och naturlig som alla intelligenta människor. Och Herold var mycket intelligent. Vacker kunde man kanske inte kalla honom, men man förstår att, ett ansikte med så uttrycksfulla ögon och en så välformad och älskvärd mun var lätt att måla upp. Dessutom var han mycket väl vuxen och rörde sig både energiskt och smidigt. Själv skämtade han mycket över sitt utseende och talade om flera smådrag angående den desillusion det hade åstadkommit hos flera damer, som blott hade sett honom på scenen. Så hade han en dag åkt i spårvagn, då han hörde två damer som sutto mitt emot honom viska till varandra. Den ena yttrade halvhögt men mycket bestämt: "Jo, det er Herold. Jeg forsikrer dej, det er ham." Men den andre svarade ängsligt: "Det kan ikke være muligt! Han er jo slet ikke smuk."

En annan gång berättade Herold, hade han gått på Östergade en vardag. Han hade en ny överrock, och då han passerade ett bodfönster, spände han ut bröstet för att se hur den tog sig ut. En gatpojke som just kom förbi, och som likt de flesta danska gatpojkar, hade sinne för humor, ropade till honom: "De ser saamænd meget pen ud, hvis De bare havde et andet Ansigt."

Men detta ansikte, som Herold själv skarpt kritiserade, tog sig utmärkt ut på scenen. Jag såg honom första gången i Bizets "Pärlfiskarne", och sällan har i våra nordiska länder en sångare ägt så många samstämmade goda egenskaper för att bli en utmärkt operasångare. Rösterna var vacker och tilltalande, även om den inte besatt den fenomenala klang eller charm som hos flera av de italienska berömdheterna. Därtill hade Herold ovanligt stor dramatisk talang, så att han gav den person han skulle framställa en utmärkt karaktäristik. Som en genomkultiverad och musikalisk konstnär var han dessutom alltid omgiven av en viss förnäm atmosfär, som man inte så ofta finner hos dramatiska artister. I vardagslivet var han, som sagt, älskvärdheten och naturligheten själv.

Den andra stora konstnär jag sammanträffade med på Rydebäck var Emil Poulsen, som senare flyttade med sin familj över till Skåne och under en följd av år bodde på ett ställe, kallat *Skansen*, på sandkusten inte långt från Rydebäck. Emil Poulsen var en av de finaste och noblaste människor jag har mött. All den traditionella danska kulturen fann i honom ett vackert uttryck. Man kunde inte kalla honom ett snille, och jag tror att man allt för ofta missbrukar det stora ordet "genial". Men han var en framstående talang, som kunde återgiva de mest olika karaktärer, från de romantiska och idylliska till de tragiska och kombinerade. Och dessutom spelade han mästertligt i Ibsens bittert satiriska skådespel. Jag har blott sett honom få gånger på scenen, eftersom jag efter mitt giftermål mest var i Danmark på sommaren, när teatrarna voro stängda. Men jag minnes honom bland annat som fotografen i "*Vildanden*", i vilken roll han gav hela egoismens trånga och uppblåsta löjlighet på ett träffande sätt.

Efter min mening hade han inte ett så bra teateransikte som Herold. Herolds ansikte var så att säga neutralt med undantag av de uttrycksfulla ögonen och den talande mun-

nen. Poulsen hade en mycket hög panna, en liten näsa och vanligtvis mycket hög färg. Dessutom var han rätt liten till växten. Men han förstod att maskera sig utmärkt, och i Molbechs "*Ambrosius*" lär han ha varit alldeles bedårande vacker. I vardagslivet var han stilla, nästan tyst, men han hörde till de tysta människor som lyssna, och när han yttrade sig, förstod man genast att man hade en mycket kultiverad och anspråkslös människa framför sig. Hans musikaliska begåvning var en av orsakerna varför han hade varit Peder Heises intime vän. Och Heise kunde aldrig tillfredsställas av någon annan framställare av kungen i "*Drott och Marsk*" än just Poulsen, för vilken han hade skrivit partiet, fastän Poulsen aldrig hade någon betydande röst.

De sista åren av Poulsens liv, då han hade lämnat teatern, och då hans tilltagande sjukdom nästan gjorde det omöjligt för honom att röra sig, förblev han alltid samma stilla, resignerade människa, med sitt vackra, soliga leende och sin sällsynt mjuka och klara röst. Jag vet mig aldrig ha hört någon uttala danska språket så bra och väklingande som Emil Poulsen.

De varma sommardagarna åto vi på Rydebäck lunch ute i det fria, i en stor berså som fanns framför huset, och sedan skildes man åt för att promenera längs kusten till Rå, för att bada eller sysselsätta sig med spel o. s. v. Havet var vid Rydebäck mycket långgrunt. Man kunde gå långt ut i böljorna innan man nådde djupet. Det passade därför särskilt till badställe för barn, och så väl alla de små rekonvalescenter, som voro inhysta på "*Gamlegården*", som den mängd barn, som voro gäster på Rydebäck, kunde uppehålla sig timtals i böljorna, där solen gassade och där de inte voro utsatta för någon slags fara. Öresund är dock enligt min mening vackrare från danska sidan beroende på solens ställning, som om dagen gör vattnet blått, sett ifrån Danmark, men glänsande vitt, sett från skånska sidan. Dessutom går "*Rändan*" (djupet där segelleden går fram) närmare danska sidan, så att all livlig skeppsfart synes tydligare från Danmark. Från Rydebäck ter havet sig mera ödsligt. Men på kvällarna hade man ett härligt skådespel framför sig, när alla fyror, lanternor och ljus tändes vitt omkring. De olika fyrarna på Hven, vid Kronborg och på andra punkter av svenska och danska kusten hade var sitt sätt att blixtra. Somliga stodo stilla som ett brinnande ljus, under det att andra skälvde och darrade och försvunno plötsligt för att åter springa fram som en överraskning. Många av skeppen hade lanternor på masterna, och i klart väder kunde man skönja ljusen i Helsingör som ett blixtrande juvelhalsband. Havet rullade in med långa, enformiga böljeslag, och över oss välvde himlen sig med den oändliga stjärnehären. Sådana stunder sutto vi tysta på den stora verandan eller gingo på de mjuka sandgångarna genom pinjelunden ner emot havet.

Sommaren 1884 då vi voro på Rydebäck, skulle det bli ett stort internationellt läkaremöte i Köpenhamn. Fru Heises mor, som själv var på landet, hade ställt hela sitt vackra hus vid Kongens Nytorv till sin dotters disposition, att där mottaga och inhysa en del av de främmande läkarna. Jag fick följa med henne som sällskap. Bland de läkare, som bodde i Hages gård, voro bland andra två belgiska läkare, en berömd Berlinermedikus och en fransk professor Lortet från Lyon, som hade gjort långa

resor i Orienten och därifrån skrivit intressanta reseskildringar. Han blev fru Heises goda vän, som hon sedan besökte i Lyon och med vars familj hon kom att stå i nära samband. Också jag har sedan besökt professor Lortet i Lyon, då jag var på resa söderut med min unga dotter. Han var en fin och älskvärd man, stilla och melankolisk, som i sitt yttre något påminde om kung Oscar II.

På förmiddagarna voro läkarna upptagna av möten, föredrag o. s. v. Men varje middag samlades alla till de splendida måltider, som fru Heise lät servera i hemmet vid Kongens Nytorv.

En dag voro vi med på en utfärd till Kronborg. På den tiden var det fred i Europa, och båten, som förde oss längs kusten till Kronborg, var befolkad av läkare från alla länder. Tyskar, engelsmän och belgare språkade glatt med varandra. Italienare och österrikare hade gemensamma samtalsämnen, och alla hade så mycket att meddela och att lära av varandra, att hela detta möte blev en fest till kulturens ära.

Det var strålande väder, och på vägen till Kronborg hade man arrangerat en överraskning för passagerarna: en dykare gick ner i havet och gjorde sina manipulationer på djupet. Alla trängdes vid relingen för att få se det mesta möjliga av det intressanta skådespelet, och jag hoppade upp på en bänk för att titta ner i böljorna. I detsamma hoppade en annan dam upp på bänken mitt emot, och se, det var en gammal väninna till mig, som jag inte sett på tio eller femton år. Hon var under min flicktid vår värdinna, då vi bodde på Christianshavn och hon hette på den tiden fru Halbarstedt. Efter sin mans död reste hon en sommar med sin vuxna dotter till Pyrenéerna, där de gjorde bekantskap med en framstående läkare. Man trodde att han skulle gifta sig med dottern, men i stället var det modern han önskade till hustru. Nu var hon gift med honom och bosatt i Paris och mycket lycklig. Sedan har jag aldrig sett henne, men ännu minnes jag som ett glatt ögonblick den plötsliga överraskningen av hennes oväntade företeelse. Livet har sannerligen besynnerliga infall!

På Kronborg var en sådan trängsel av människor att det var svårt att komma upp och ner för de trånga trapporna. Man nästan slogs om maten och var glad om man kunde få tag i ett tefat att begagna som tallrik. Bland alla dessa utlänningar var en italiensk naturforskare vid namn Mosso, för vilken jag blev presenterad. Vi kommo snart i ett livligt samtal, eftersom allt och alla som höra till Italien, alltid väcker mitt livligaste intresse. Dessutom var han god vän med författaren de Amicis, vars arbeten jag just då med sympati hade läst. Jag återsåg först Mosso sista kvällen läkarna voro i Köpenhamn på en stor bal som gavs på en offentlig lokal. Han kom till mig mellan ett par danser och presenterade sin dam, som var en liten ljushårig dansk fröken utan särskild skönhet eller behag. Orkestern kallade dem åter till dansen, och jag såg inte Mosso mera.

Men en månad efteråt sedan jag hade återvänt från Rydebäck till Uppsala, fick jag ett långt brev ifrån honom, vari han bad mig om ett råd. Han skrev att jag antagligen hade sett av vilken kärleksglöd han varit upptänd den kvällen på balen i Köpenhamn. Hur stark den varit kunde jag förstå, då han omtalade att han för första gången i sitt liv inte känt någon glädje vid att återvända till Italien. Förut hade alltid åsynen av Alper-

(Forts. sid. 787.)

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

NÅGRA PRAKTISKA SMÅSAKER HITTADE VID SIDAN OM PARIS BOULEVARDER

DET FRANSKA KÖKET ÄR NOG MERA KÄNT FÖR DEN GODA MATEN ÄN FÖR PRAKTISKA VERKTYG. PÅ MINA STRÖVTÅG HÄR HAR JAG I ALLA FALL FUNNIT NÅGRA SMÅSAKER, SOM ÄRO VÄRDA ATT MAN LÄR KÄNNA DEM HEMMA, VERKLIGA PRYDNADER FÖR ETT PRAKTISKT INRÄTTAT KÖK SOM DE ÄRO. AVBILDNINGARNA VISA HURU DE SE UT.

N:r 1 är en kastrull av hårdat porslin som finns i olika storlekar. För en husmor som utan hjälp av tjänare sköter sitt hushåll är det ju i lätthandterlighet och prydlighet just en sådan som man knappt vågat drömma om. För hållbarheten har en fransk husmor lovat ansvara.

2 och 5 äro små kaffefiltrer som ju för ett litet hushåll äro av stort intresse. Det fint malda kaffet lägges i den övre behållaren och kokande vatten påhålls. Det klara och välsmakande kaffet droppar så ner i glaset eller koppen.

N:r 3 är en korkskruv, men ej en vanlig sådan som gör hål i korken, utan den liknar en pincett som tryckes ned på båda sidor om korken utefter buteljalsen. Med en lätt vridning åt höger drar man så korken felfri ur buteljen.

N:r 4 är en mjölkkokare av aluminium. När mjölken "pöser", så går den upp genom hålen i locket och den för mjölk så vanliga överkokningen förekommes.

Den hink med trasselborste som ensam tronar på sitt bord är med avsikt gömd till sist, eftersom man alltid gömmer det bästa till sist.

Hinken är en vanlig skurhink, försedd med en särskild kopp fastsatt på ena sidan. Man doppar borsten i hinken, lyfter så upp den och stoppar hårt ned den i koppen, samt vrider så ur vattnet utan att behöva röra vid borsten med händerna.

För den franska husmodern betyda dessa småsaker en stor lättnad i arbetet i köket, och kanske kunde de i sinom tid även bli till hjälp för den svenska. Jag har i Paris inköpt av de här avbildade och omtalade hjälpmedlen, och inom kort böra de därför vara att erhålla i Stockholm. S. O.

*

I KRÄFTSÄSONGEN

NYSS LÄSTES I DE DAGLIGA HUVUDSTADSTIDNINGARNA FÖLJANDE ANNONS, TRYCKT MED STORA BOKSTÄVER: *Kräfter till nedsatt pris!* Det var ett meddelande, som jämnade ut be-

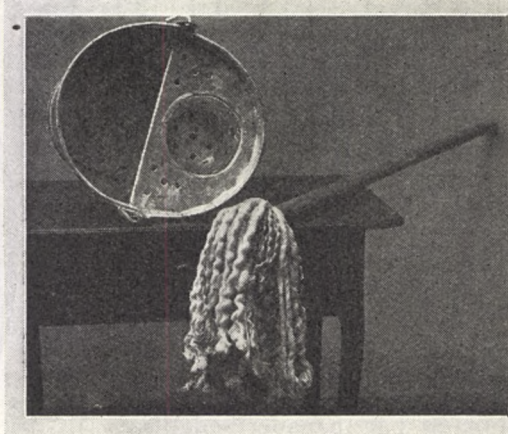
kymrade veck i månet ansikte och tände glans i månet ögonpar. Och att det till på köpet var en mycket stor firma, som annonserade det glada budskapet, förringade ej dess betydelse. Ty man vågade nu hysa berättigade förhoppningar att alla andra skulle följa det behjärtansvärda exemplet och sänka de under första hälften av augusti rådande orimliga kräftprisen, varierande mellan 5—6 kr. pr tjog, vilka — priserna — hotade att aldeles slå omkull alla förhoppningar om den sedvanliga sensommarglädjen, ty till augusti- och septemberkvällar höra både månsken, resedadoft och kräftor, stora nykokta kräftor i höga pyramider med ett flor av dillkronor.

Att kräftorna vid de traditionella kräftkalasen också ätas på traditionellt sätt är en given sak, och arrangerades det annorlunda väcktes nog också genast en ganska högljudd opposition. Men det gives andra kalas än kräftkalas, då kräftorna kunna förekomma i annan form och då mötas med gillande. Först ha vi då den urgamla, påkostade och ej så litet arbetsamma *kräftsuppan* — vem kommer ej ihåg, när de omsorgsfullt rengjorda kräftskalen fylldes med fiskfärs, kokades och sedan två à tre stycken placerades i tallriken tillsammans med några kräftstjärtar varpå hölldes den sammetslena rosafärgade soppan — vidare kräftstuvningar med kräftstjärtar, à la dauber på kräftor m. m. — Kräftstjärtar och kräftsmör äga en mycket värdefull egenskap, i det att de, om också blott tillsatta i ringa mängd, äga förmåga att bibringa en stor del i sig själva ganska enkla ingredienser en smak och ett utseende, som göra dessa i tidernas fullbordan och efter kärleksfull beredning till nog så förnäma anrättningar. Eller för att nu taga ett par exempel, nedan nämnda och beskrivna smårätter, vilka förr i tiden — före kriget — vore en stående rätt å Hamburgs mest välkända friluftrestaurant, det eleganta Fährhaus vid Aussen-Alsterns fashionabla strand. Ja, de delikata anrättningarna serveras nog där ännu den dag som är — om än kanske ej för de egna landsmännen, så dock för dem som komma från ett valutastarkt land — — —.

Kräftragu.

2 tjog kräftor, 6 knappt hårdkokta ägg, 100 gr. smör (varav skall beredas kräftsmör), 3 msk. mjöl, kräftbuljong (från kräftsmöret), 1 kaffekopp grädde, 1 bred knivsudd köttextrakt, cayennepeppar (eller vitpeppar), salt, 2 msk. vitt vin (kan uteslutas).

Kräftorna kokas med helt litet salt, ty då krymper ej stjärtarna samman. De skalas när de kallnat, varvid stjärtar och klor läggas åt sidan. Skalen stötas jämte smöret i stensmortel, och när massan är fin får den koka 1 timme i så mycket vatten att detta står över den. Den silas sedan och vrides genom en stark silduk så all must och saft urpressas. Det silade får kallna. När kräftsmöret får kallna, avtages detta och fräses med mjölet, kräftbuljong påspådes till en tjock stuvning vilken tillsättes med grädde och köttextrakt samt vin och kryddor: Kräftstjärtarna iläggas, och stuvningen får ett kort uppkok. De skalade äggen läggas på en värmd karott, och den heta stuvningen slås över. Runt omkring nedstickas smördegs- eller oststänger. Den angenäma rätten serveras het.

Kalv med kräftor.

1 kg. benfritt kalvkött, 1 à 1½ tjog kräftor, 50 à 75 gr. smör, 1½ msk. mjöl, peppar, salt, 2 msk. grädde, 1 äggula. Kräftorna kokas med endast litet salt, avkylas, rensas varvid stjärtar och kött läggas åt sidan. Av skal och smör beredes kräftsmör som ovan. Kalvköttet ombindes med ett fint snöre, lägges i kokande vatten, och tillsättes efter skumningen med salt, varefter köttet får sakta koka mjukt. Det skäres därefter i vackra skivor, som varmhållas. — Det avskummade kräftsmöret och mjölet fräses, kalvbuljongen och litet av kräftspadet påspådes till en lagom tjock sås, som avsmakas med kryddor och avredes med den med grädden vispade äggulan. Kalvkött och kräftkött iläggas, och anrättningen serveras het som middagsrätt. — Räcker för 5—7 personer.

Kräfter med blomkål.

3 täta, ej för stora blomkålshuvud, salt, vatten. — 1½ à 2 tjog kräftor, 75 à 100 gr. smör, 3½ msk. mjöl, 2 dcl. kålspad, 2 dcl. kräftspad, 2 dcl. tjock grädde, salt, vitpeppar, socker.

Kräftorna kokas, urtagas och på skalen beredes kräftsmör. Blomkålen ansas och kokas i saltat vatten, får avrinna och varmhållas. Kräftsmör och mjöl fräses, spaden och grädden påspådes, och kräftköttet iläggas. Stuvningen, som bör vara ganska tjock, slås över och omkring blomkålshuvudena, och anrättningen serveras genast som lunch eller mellanrätt. A—g—s.

*

TVÅ GODA MAJONÄSSÅSER TILL SALLAD.

I.

1 tesked salt, ¼ tesked peppar, några korn cayennepeppar, 6 matskedar olja, 2—6 matskedar vinaigre eller citronsaft, salt efter smak, ½ tesked senap, en lök.

Beredning: Blanda kryddorna, tillsätt oljan och rör om, tillsätt sedan syran i små portioner, och rör om. Lägg i salladsbladen, vänd dem med sked och gaffel. I Chicago har man funnit på en annan bra metod:

II.

2 råa äggulor, 2 matskedar citronsaft, ½ liter olivolja, ½ tesked salt, 2 matskedar vinaigre, ½ tesked salt, några korn cayenne-peppar, samt efter smak — 1 tesked senap, 1 tesked strösocker.

S. O.

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet
Tillverkare: A. Bol, Carl P. Pålhlssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

CRÈME DE CHOLEPALMINE
Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.50 och 80 öre.

EN SYL I VÄDRET

VAD SKALL MAN GÖRA FÖR att få ett ont rykte att dö?

Det har visst hänt envar av oss någongång i livet, även dem som aldrig bry sig om andra människors tal och förtal, att där inställer sig något, som antingen berör så ömma känslotrådar, är av så avgörande vikt för en eller också rör någon så närstående, att man inte kan låta bli att reagera.

Min kasus är följande:

För ett par månader sedan låg jag sjuk. Den läkare, som skötte mig, var en vän till mig och jag visste på förhand, att jag inte skulle få honorera honom. Så mycket ömtåligare var situationen. Jag visste också, att han hade otaliga patienter och dessutom en del offentliga maktpåliggande värv. Men då jag utan tvekan anförtrodd mitt dyrbara liv i hans hand, ställde jag mig in på att inte fordra det omöjliga.

Han gick hos mig så ofta hans tid det medgav, och jag blev frisk igen. Allt var gott och väl, och jag tror att patient och läkare voro med varandra väl tillfreds.

Döm om min häpnad, när jag ett par månader senare från — jag har räknat dem! — inalles sju håll — har fått höra att jag beklagat mig över det sätt på vilket doktor L. hade skött mig. Första gången detta kom till mina öron, skrattade jag bara, ty den som framförde det var en person, som brukar gå med skvaller. Andra gången fördes det fram av en god vän, som hört det genom en tredje. Men denna tredje är mig veterligen den enda människa i världen, som velat mig avsiktligt ont. Alltså föll också den gången förtälet till marken. Men tredje gången kom ryktet till mig från läkarhåll. Det var redan farligare. Jag kunde inte underlåta att bli uppmärksam och börja söka efter upphovet till detsamma. Och när sedan det ena fallet efter det andra kom, som konstaterade den där misstanken om källan, började jag tänka efter, vad jag möjligen kunde ha sagt, som givit anledning till det därav uppkomna förtälet. Och jag fann det. Det var en ung fru, som besökt mig medan jag var konvalescent, och som på grund av lindrig dövhet var förutbestämd att inte kunna höra riktigt riktigt. Under det samtal som fördes uttalade hon sin beundran för doktor L. och frågade vad jag tyckte om honom. Jag instämde och tillade ett: det är bara synd att han skall ha så mycket att göra. Och då var det strax färdigt! Nu kommer det regnande till mig från alla håll förebråelser för otacksamhet och taktlöshet. Och varför? Jo, bara för att min litet döva väninna hör till dessa tappra och på samma gång fåvitska förespråkarskor, som det är den största olycka att äga.

Det är nämligen alldeles typiskt för ett visst slags fruar och fröknar, att ansvarslöst sprida vilka historier som helst bara för att försvara någon sin vän eller något föremål för sin beundran. Men i detta fall gäller i högsta grad regeln att tala är silver, men tiga guld! Tänka dessa fruar och fröknar någonsin på, vilka följder deras tappra försvar kan draga över just den,

VARDAAGSLIVETS MÖRDARE OCH TJUVAR

som de så generöst och oförståndigt kämpa för? Besinna de, att om t. ex. de föra fram något sådant som att en patient beklagat sig över en läkare — att detta aldrig kommer att verka förklenande för patienten, utan enbart för motparten? Som en farand vind går ryktet fram och sopar bort aktningen för läkaren i fråga. Ett namn nämnes, det följs av ett yttrande och med en hemlig viskning gå orden från man till man — eller snarare från kvinna till kvinna, — ansvarslöst, kränkande, märkande, mordande. »Det sägs ju att han inte är så alldeles mån om sina patienter», heter det första gången. Och den andra: »Jag minns inte vem det var som hade honom till läkare, men han eller hon var åtminstone inte nöjd.» Och det slutar med en allvarlig varning: »att för all del inte gå till den läkaren, han anses ju vara den nonchalantaste av alla.» — Och så långt kommet träffar sålunda förtälet en alldeles orätt person, hans goda rykte och anseende, hans utkomst och sist kanske hans lugn och sinnesro.

Av alla väntjänster är den som sprider förtal för att taga i försvar den största otjänsten. Förtälet är vardagslivets sätt att sära och dräpa. Ordet har i alla tider varit ett gott mordvapen — inte det officiellt uttalade, men det hemligt smygande, för vilket man inte behöver ståna ansvar. Det finnes också andra vardagslivets ögärningsmän. Intet brott är väl så utbrett, som det att stjäla andra människors tankar och förtroenden. Den lägre klassen är det förbehållet att lyssna vid dörrar. Den högre att läsa andras brev.

En dag var jag hemma hos en bekant fru. Hennes man är en publikens älskade och beundrade. Hon drog upp en byrålåda och visade för mig innehållet. Det var allt bara brev från beundrarinnor.

Hon tog upp ett. — Nu skall du få höra så löjligt de skriva till Axel.

Jag vägrade bestämt.

Hon fann mig utomordentligt löjlig. — Du kan inte tro, hur komiskt de skriva, sade hon.

AV ALMA SÖDERHJELM

Och trots alla protester och alla pedagogiska försök började hon högtläsa ett långt brev av kvinnlig hand. Jag försökte att tänka på annat. Men emedan mina tankar irrade, irrade också mina blickar ofrivilligt in i byrålådan. Och stannade vid en helt liten bekant prick mitt i detta hav av kärlek och fjollighet. Det var ett litet brev av mig själv. Det var ett vanligt konventionellt brev med en tacksägelse för en erhållen sändning. Så inlörd är man emellertid att inte lägga hand vid andras ägodelar, att jag kände min hand darra, när jag utan att den läsande frun märkte det, sänkte den i den utdragna byrålådan och drog mitt lilla opus ur massan av främmande fruntimmerspikturer. Men kan väl någon klandra mig för det?

Jag minns också ett annat tillfälle. Jag var bjuden på middag till en man, som hade en nära väninna. Efter middagen, när han var i ett angränsande rum, kom hon och jag i diskussion om en angelägenhet, som rörde honom. Hon gick in i hans rum och kom tillbaka med ett telegram som hon läste högt för mig. — Här ser du, att jag har rätt sade hon. Ja visst, jag var överbevisad. Men just när vi kommit så långt hörde vi mannens röst alldeles vid dörren.

Hon blev likblek, kom helt nära mig och viskade: Vad skall jag nu ta mig till. Han slår ihjäl mig, om han ser, att jag tagit telegrammet. Han kan inte tåla att jag går och läser hans brev. — Fy vad det kändes kusligt! Men jag kunde ej neka henne min solidaritet. Jag skall tala med honom så länge sade jag. Jag gjorde det, och hon fick tid att lägga telegrammet till rätta. Men när människorna efteråt berömma henne för hennes goda, redbara karaktär — då står alltid det där ögonblicket för mig när hon sade: han slår ihjäl mig — han tål inte, att jag läser hans brev!

Det finns tusen hustrur som bryta sina mäns brev, och verkligt förståndiga män proklamera därför genast brevgemensamhet — antagligen för att kunna bibehålla aktningen för sina hustrur. Det finns än flera, som tycka att telegram äro officiella ungefär på samma sätt som tidningar äro det. Och hela världens kvinnor — och antagligen också många män — läsa vykort från och till bekanta och obekanta.

Man skulle inte vilja tillfoga sin nästa en skräma, ty man är godhjärtad och ömsint, men stinga och rispa och dräpa andligen, det är kvinnors specialitet. Man skulle inte vilja stjäla en femöring, som ligger på en väns bord eller en tiokrona, även om man kunde behöva den aldrig så bra. Men vilken kvinna som helst stjälar hemligheter och förtroenden av främmande och egna. Ändå är det så, att stjäla hon en tiokrona, så vet hon att det är en tiokrona, och kan återbetala den. Men stjäla hon ett förtroende, så vet hon inte om det inte är värt miljoner, dessutom kanske ett helt livs lugn och lycka. Och så kan det aldrig i evighet återbetalas.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 17:—	Helt år Kr. 22:—
Halvt år " 8:75	Halvt år " 11:50
Kvartal " 4:50	Kvartal " 6:—
Lösnummer " 0:35	Månad " 2:25

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

30 öre eft. text.	Utländska annonser:
42 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	
särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.

EN LITEN OMOVÄG — AV ALICE BEREND

VÄGEN ÄR LÅNG FRÅN HJÄRTA till förstånd. Den som kärat ner sig, förkyler sig lätt under vägs. Bättre därför att ta avstånd från den vandrigen.

Det var en av lappskräddaren Figge Sjöbergs åsikter. Icke hämtad ur visa böcker. Utan ur egen erfarenhet. Figge kände sina medmänniskor från västfodret till byxbaken. Och hade inga höga tankar om dem. Tvärtom. Men han var rättvis nog att börja med sin ringaktning hos sig själv. Han dolde varken för Per eller Pål att han icke ville ge en halv riksdaler för sig själv heller. Och det fastän han icke ens själv kunde bestrida att han var en mästare i sitt fack. Icke ens mästaren över alla mästare hade varit istånd att hitta ut, var Figge Sjöberg hade satt en lapp på hans vardagsbyx. Förutsatt att han icke varit utrustad med allvetenhet. En företrädesrättighet, som Figge icke avundades den store mästaren.

Han visste, hur farligt det är att icke kunna överse litet av varje av det som händer och sker i ens närmaste närhet.

Den som vill föra ett angenämt liv, måste kunna ställa sig blind och döv. Hade Figge Sjöberg bara kommit underfund med det i rätan tid! I så fall hade han icke nu behövt sitta ensam i verkstaden. Och hade fortfarande kunnat hålla natten för den bättre hälften av dygnet. Fastän livet på den tiden hade haft sina rosiga sidor även efter soluppgången. Då en ung äkta hälfts sysslor och stök lånade melodien till en belåten äkta mans trängna konstförfarenhet.

Det hade varit ett kort lyckotillstånd. Man hade kunnat vara frestad att hålla det hela för en av de brokiga inbillningar, som så gärna trängde sig in mellan lappar och flikar, medan nål och tråd och en visslad melodi gjorde gemensamt arbete.

Men en lappskräddares väg förde förbi många prydliga kamrar. I vilka inbjudande redda viloläger väntade två och två. Och icke medgävo att man ljög verkligheten från livet på sig. Det som hade varit, hade varit. Där halv intet ljugande. En fru Angelika Sjöberg hade existerat. Med blonda flåtor, virade i krans över pannan. Som om de varit flätade av guldgul halm från faderns solbakade rågåker, med blixtrande blåa ögon, som kunde göra en yr i huvudet, då man tittade in i dem. Men som också kunde locka med obestämt svävande ömhet, om man var nog karl att övervinna yrseln.

Angelika! Namnet var fullt av huldhed. Men man ger sig icke själv sitt namn. Huld var Angelika icke. Då hon kysste, bet hon. Då hon talade om eller med en människa, drev hon spe och gyckel. Detta robusta, praktfulla kvinnfolk släppte lika ogärna någon in på livet på sig som de svårtillgängliga bergen i hennes hembygd. Varje man i byn hade slickat sig om mun efter henne, då hon lät sina käcka speglosor hagla omkring sig likt betten av en susande lie i mogen råg. Men vid nykter eftertanke sade sig litet var att äktenskapet var ett konststycke även med lätthanterligare medspelare än henne. Och ändå hade väl ingen sagt nej, om Angelika hade velat ha honom. Men hon hade icke kunnat bestämma sig för någon. Härför hade det varit nödvändigt att Figge Sjöberg hållit sitt intåg i orten med sax och nål och tråd. Det hade gett anledning till mycket spott och spe. Den första tiden. Att en lappskräddare marscherade genom livet — som lappskräddare och annars ingenting!

Men Figge parerade. Han förklarade att flickverk fordrade större konst än att göra

nytt. Det bevisade den enklaste lilla flick ur livet. Att komma blank och skinande ny till världen, var ingen konst. Men att hålla ihop alla tillvarons lappar och flikar, att de icke föll isär, och bättra ut alla rispor och revor. Det var svårare konst.

Angelika hade lyssnat utan att säga emot Och det ville något säga. Ännu tystare hade hon förhållit sig, då hon tagit fadrens gamla rutiga rock för en splitterny. Sedan Figge satt ihop den som rutor på ett schackbräde. —

Ett annat tillfälle, då Angelika glömde att av gammal vana driva gäck, var då Figge berättade henne om sina vandringsfärder. Då var hon idel öra och blev icke trött att fråga. Och hon fick svar på alla frågor.

Hon menade, Figges liv och leverne var den rena bilderboken. Därtill skrattade Figge och bad henne bläddra i bilderna så mycket hon hade lust till.

Hon tyckte det måtte vara ett enastående nöje att varje dag kunna vandra in eller ut genom en ny stadsport. Som om man hörde hemma litet varstans på jordklotet.

Figge föreslog att hon skulle försöka, hur det var. För en gångs skull slå följe med honom på en vandringsfärd. Delat nöje, dubbelt nöje!

Han hade fullt upp att göra med att träda träden på nålen. Och lade ändå märke till att hon svarade med en fråga: om han då tänkte på att vandra nu igen? En fråga kan också vara svar på tal, bara man förstår att höra rätt.

Figge teg. Och ägnade sig helt och hållet åt sitt arbete.

Flit är sin lön värd. Angelika upprepade sin fråga.

Figge sydde tigande vidare.

Slutligen sade hon, nej, hon tänkte icke ge sig ut på vandring varken med den ene eller den andre.

Det var synd, sade Figge. De hade vant sig så bra vid varandra. Och underhöll sig så bra med varandra. Ingen av dem behövde ha tråkigt, om de gjorde varann sällskap en bit.

Angelika teg. Figges sax gjorde väsen av sig värre än en fabriksmaskin.

Angelika sade att man i sådant larm icke kunde förstå sina egna ord.

Figge lade bort saxen och frågade, om Angelika hade något viktigt att anförtro honom.

Hon reste sig. Nej, något viktigt hade hon icke att anförtro en lappskräddare. Det hade bara fallit henne in att den som ville vara samman med henne, måste stanna här.

Därmed gick hon.

Figge hade gärna sprungit efter henne. Men den vandrande gesällen visste att vill man komma säkert till målet, så får man icke ha allt för bråttom.

Några dagar senare frågade Figge, vad Angelika menade med att "vara samman" och "stanna här".

Angelika kunde emellertid icke påminna sig att hon någonsin använt de uttrycken. Vem kunde också komma ihåg en likgiltig underhållning med en vilt främmande människa!

Figge försäkrade att hon icke alls var främmande för honom. Han förstod henne alldeles utmärkt. Ja, han kunde rent av svära på att de hade känt varandra ända från skapelsens morgon.

Angelika ryckte på axlarna. Hon ville icke inlåta sig på saker och ting, som lågo så långt tillbaka i tiden. Men så mycket kunde hon säga att den var och förblev en främling för henne, som icke ens hade hämtat ner ett knip-

pe alprosor åt henne från bergen. En som icke kunde annat än att trava på landsvägar-na! Eller rida korsbent på skraddarebordet!

Om det icke fattades henne annat, så vore det lätt hjälpt, menade Figge. Det växte både alprosor och stålört och alpvioler och bärgspring uppe på Djävulssadeln, det hade han hört ofta nog —

Angelika skrattade så att det ekade. En lappskräddare på Djävulssadeln! Därifrån sällan två av tre kommo tillbaka av dem som voro nog galna att våga försöket!

Figge tyckte att det var på tiden att han, som så länge bara travat rakt fram, äntligen en gång försökte sig på att ta sig fram i höjden. Han tackade Angelika för att hon gett honom den goda idéen.

Men Angelika såg icke ut att vara belåten med honom för det. Hon hade icke varit så ovänlig på lång tid. Hon gick omkring och såg ut som om hon sökte något. Allt emellanåt tittade hon upp på den molnfria himlen och profeterade oväder för morgondagen.

Fram på kvällskvisten kom hon tillbaka med pastorn bredvid sig. Hon hade träffat den vördige herrn av en ren tillfällighet.

Den välmående själaherden slog sig ner bredvid skraddarebordet. Och började underhålla sig om litet av varje. Så kom talet också på bergen och på Figges planerade bergbestigning.

Pprästen varnade honom.

Figge svarade att pastorn väl visste att man överallt var i Guds hand.

Högvärdigheten tänkte på den feta hönan, som Angelika hade lovat honom, om det lyckades honom att avråda skraddaren från den farliga ritten i molnen. Inte för det att hon hade något särskilt intresse för den främmande landstrykaren. Utan blott och bart för hennes egen själars skull. Ty hon kunde icke neka till att det var hennes drift med lappskräddaren, som hade brakt honom på den galna tanken.

Fromhet frågar icke efter skäl. Utan tror kort och gott. Pastorn hade sett den utlovade hönan och hon var fet och i sin bästa ålder. Det var skäl nog.

Han varnade därför skraddaren för att allt för mycket bege sig i Guds hand. Försiktighet var den första mänskoplikten.

Han pratade ännu en stund om litet av varje. Då han slutligen begav sig på hemvägen, hade han i bakfickan en duva, som Angelika hade vridit av halsen på. Han skulle icke ha besvärat sig alldeles förgäves. Men hönan hade han icke gjort sig förtjänt av.

Vad Figge hade satt sig i huvudet, det gjorde han också allvar av. Han var i det fallet icke annorledes än Angelika. Men vi ha vanligtvis annat namn för våra egenskaper hos andra än hos oss själva. Angelika såg ut som om hon vore allt annat än belåten med skraddarens halsstarrighet. — Då solen åter gick upp, satt lappskräddaren på toppen av Djävulssadeln. De daggfriska alprosorna lågo bredvid honom. Figge såg sig omkring. I den ljudlösa ensamheten föreföll det honom som om han kunde förnimma den fina surringen av jordaxeln, då den vred sig kring sig själv. Att vandra i höjden var ännu härligare än att trava rakt fram. Och skulle han bryta nacken på återvägen, så hade det lönat sig i alla fall. För den som icke är rädd, lyckas mycket. Då det ringde middag nere i byn, hade Figge den farliga klippväggen bakom sig. Han sträckte sig på en grön bärgäng. Det surrade runt omkring honom. Men det kom icke längre från jordaxeln, utan från de minsta invånarna på jordklotet. Figge visste

av gammalt att myggor och skalbaggar och annat kryp höllo sitt liv och sin verksamhet för lika viktigt som människorna sitt. Och han störde dem icke.

Han låg på rygg i det höga gräset. Och tänkte på liv och död. Att ligga på ryggen några tum djupare under en sådan brokig gräsmatta, det var målet för all vandring. Man levde så kort och var så länge död. Lönade det sig då att vara rädd för det ena eller andra? Och vad tjänade det till att överlägga om saken, då man hade tillfälle att ruska i ett par gullgula flätor, så att ägarinnan till all härligheten blev så yr i mössan att hon icke visste sig annan råd än att hux flux söka stöd vid bröstet av den ogenerade våldsverkaren själv.

Eftertanke skadar icke. I synnerhet om man vid den sysselsättningen somnar ifrån alltihop.

Solen var försvunnen, då Figge i ro och mak började tänka på hemvägen. Om någon suttit nere i byn och väntat på honom, hade den ifrågavarande haft allehanda skäl att sitta med hjärtat i halsgropen. Ty Figge gjorde sig icke bråttom.

Stjärnorna stodo över taken, då han trädde in i granngården för att avlämna blomsterkvasten.

Den gamle sov i kapp med höns och annan fäнад.

Angelika märkte icke hans försiktiga steg. Hon knäböjde framför krucifixet och biktade, utan tanke på vittnen, om vem hon gick i dödlig ångest. Hon var till den grad upptagen av sitt lovliga förhavande, att hon i första ögonblicket trodde att blomsterkvasten, som föll ner framför henne, var en gåva från höjden.

Nu hjälpte inga undanflykter. Vad Figge hade hört, det hade han hört. Eller vågade hon kanske påstå att hon ljög, då hon låg på knä framför korset? — — —

Under den närmaste tiden byggdes det ett litet hus på en jordbit, som Figge köpt av den blivande svärfadern, alldeles bredvid Angelikas fädernegård. Ty Figge var av den åsikten att hustrun skall flytta till mannen, icke tvärtom.

Till följd härav måste bröllopet uppskjutas en smula. Men till gengäld kunde Figge konstatera att han icke köpt grisen i säck — — —

Men att förstå sig på kvinnfolk är icke så lätt — tvärtom: det är nästan lika kinkigt som att profetera väder och vind. Då det kommer till kritan, har man tagit miste i alla fall.

Det började med att soppan var vidbränd. Och detta berodde på att hon bittida och sent sprang på besök hos mostern. Röd och svettig kom hon tillbaka. Och alltid för sent. Tills det en vacker dag hände att mostern kom på besök. Medan Angelika just var på väg till henne. Mostern var mycket onådig, därför att Angelika aldrig hade tid att ta reda på, om hon levde ännu eller om hon sedan länge var död och begravnen. Gud vet, hur många veckor det var sedan hon sist såg en skymt av henne — — —

Vad man vet, skall man vara klok nog att behålla för sig själv. Figge teg. Men han samlade samvetsgrannt lapp på lapp till skamfläcken var färdig. Misstro är en duktig polis. Figge var snart på det klara med att hans hustru tillbrakte varje ledig timma hos en lekkamrat, Johannes, urmakaren, som gjorde de berömda gökuren.

Figge undrade icke så värst däröver. Hans tankar om sig själv voro ju icke överdrivna. Och att de grannaste kvinnfolken togo det minst högtidligt med troheten, det visste han från sina egna vandringsår. Han hade hittills icke varit ledsen för det. Man var gärna

böjd för overseende, så länge man själv hade fördel av det.

Här låg saken annorlunda. Men ändra lät det sig icke.

Vad hjälpte det att slösa med onödiga ord? Figge packade sin ränsel och bad Angelika flytta hem till fadern igen. Vandringslusten kliade honom under fötterna. Mot den hjälpte det bara att ge sig iväg igen. Huset tänkte han bomma igen.

Till att börja med trodde Angelika att han skämtade. Då hon slutligen förstod att det var allvar, var Figge ett ögonblick rädd för att det skulle vankas tårar. Angelika och tårar! — det hade varit ett under. Och blott ett under hade kunnat förmå Figge att avstå från sin plan. Men Angelika hade bara hämtat djupt efter andan. Och sagt tre gånger: Usling!

Figge måste skratta för sig själv. Det var äkta fruntimmersmanér. Att ställa saker och ting på andra ändan. Att skjuta den egna skulden på andra. Och förebrå andra för det som man själv var skyldig för. Rätt så! Fruntimmersmanér höra till fruntimren precis så mycket som silkeflätor och mjukhet och alla behagen. Figge var nog klok att icke inlåta sig på dispyt. Då hade det kunnat hända att han fått packa ur ränseln igen och för resten av sitt liv låta käringen bestämma, var skåpet skall stå.

Men innan han gav sig på väg, tittade han in till byfogden. Han ville ha laglig skilsmässa. Halvgjort flickverk var icke Figges sak. Den lappade rocken måste på avstånd ta sig ut som ny, om den skulle räcka för livet.

Men det tog man illa upp i byn. Riktig skilsmässa! Det var något nytt. Inbillade sig en sådan där landstrykare att man gifte sig för nöjes skull? Om alla strax skulle springa ifrån varann, därför att de hade nog av varandra, då hade barnen i byn länge kunnat leta, inna de fått tag i ett komplett föräldrapar. Men så var det, när man gav sig i lag med landstrykare. Nya moder komma alltid utifrån.

Vad Angelika tänkte, behöll hon för sig själv. Hon arbetade åter på fädernegården som förr i världen. Fastän en nytillkommen svägerska nu förde kommandot. Men hon tyckte icke att det var nödvändigt att med egna sorger bereda de andra ett nöje. De kunde själva sörja för sina nöjen — — —

Högmod måste emellertid betalas. Angelika blev allt blekare och magrare. Kring ögon och mun började hemlig smärta bygga små smala vägar.

Alla och allt är på vandring. Om man rör på sig eller sitter på samma fläck, jorden vrider oss i alla fall. Åren nöta och rispa. Där hjälper intet kurra gömma.

Fadern sade detta ofta till Angelika. Han menade, hon borde ha haft mod att vandra med. Det grämde honom att tänka att han skulle lämna henne så ensam kvar.

Angelika teg. Det var icke nödvändigt att trumpeta ut för all världen, att ingen människa hade bett henne komma med.

Var dag sina sorger. De andra hade för länge sedan slutat upp att bry sin hjärna med, var Figge Sjöberg kunde hålla till i världen. Om han hade dragit en annan vid näsan här eller där? Eller om han kanske i allsköns ro satt och vaggade en vagga, medan han bolmade på sin pipa? Eller om han måhända för länge sedan hade hamnat i en mosse eller ett sumphål på vägen?

Men nyfikenhet dör icke. Den slumrar bara. Och den var alldeles sprittvaken igen, då en vacker dag alla fönster i Figges stuga plötsligt stodo öppna för sol och vind.

Tur att icke allting håller evigt! Litet var

fann i dessa dagarna en mängd gamla kläder, som behövde vändas eller lappas med det första.

Figge visslade och sydde. Han hade redan så mycket att göra att han icke hann att prata mer än det nödvändigaste. Man fann honom föga förändrad. De många skiftande årstiderna hade visserligen garvat huden en smula. Men långt ifrån till den grad att han behövde riskera att själv nödgas sörja för en bäddad säng och ett dukat bord så länge han levde.

Då röken steg ur hans skorsten, frågade sig mången, om Angelika profeterade vädret efter den rökpelaren. Mer än en hade velat betala en modig slant, om han kunnat se, vad Angelika gjorde för ett ansikte, då hon fick syn på de öppna fönstren mitt emot. Och de brydde hjärnan, vad hon komme att göra för ögon, då förr eller senare en ny hustru komme att styra och ställa därinne.

Man var i grund och botten rätt belåten med Figge. Mer än på den tiden, då han var här för första gången, — innan han plötsligt grep till vandringsstaven igen. Man var nöjd med honom som med en, som bjuder gratis på kasperteatern — — —

Figge knogade som förr i världen. Varför han plötsligt brutit upp från hus och hem, hade han i friskt minne. Varför han hade kommit tillbaka, var han däremot mindre klar över. Den sista dagen hade en gammal vandrande gesäll slagit följe med honom genom skogen. Visset löf prasslade under fötterna på dem. Figge tyckte om att gå och trampa i gammalt visset löv. Den gången det var ungt och grönt, hade hans hjärta varit likadant. Han banade sig hellre väg mellan buskar och snår än att traska på den dammiga landsvägen. Detsamma var fallet med hans nye bekante. Denne visslade en munter melodi, kände varje fågel på hans kvitter och var full av förtjusning över människor och djur, över himmel och jord. Och ändå behövde man blott kasta ett öga på hans slitna och trasiga utstyrsel för att konstatera att han icke blivit välsignad med denna världens skatter. Det syntes att han varken själv var lappskräddare eller van att umgås med sådana.

Figge tyckte, det såg icke ut som om hans medmänniskor hade slösat allt för mycket nästakärlek på honom. Och han förvånade sig över vagabondens rosiga syn på liv och människor.

Den nye vägkamraten skrattade. Man måste kunna älska sin nästa utan att fråga efter skäl eller genkärlek, sade han. Det hölle hjärtat ungt till döddagar, försäkrade han.

Figge teg. Och som tack för gott sällskap lappade han den andres trasor — och det till den grad omsorgsfullt och pryddligt att vagabonden tyckte han såg ut som en kejsare i civil.

Men Figge tackade för sällskap, vände om och tog närmaste vägen hem igen för att öppna fönstren till verkstaden och till det övriga av sin övergivna stuga.

Och nu gnodde Figge.

Mången gång föreföll det honom som om han hörde Angelikas steg i huset. Men det var blott för korta ögonblick att han höll inne med arbetet. Nästa minut var han redan klar över att ljudet av de bekanta stegen kom utifrån.

Brunn och tvätt-tråg voro mitt emot fönstret framför Figges skräddarebord. Det var ingenting att ändra vid den saken. Man kunde varken tvinga bäcken att flyta i annan riktning eller solen att skina från annat håll, därför att en dum lappskräddare hade satt sitt fönster just åt det väderstrecket. Förnuftigare hade det varit, om skräddaren hade ställt sitt bord vid ett annat fönster. Men

det såg ut som om det vore lika svårt att rycka på ett skraddarebord som att tumma vid en smula skraddareförnuft.

Angelika tvättade. De kraftiga armarna nakna långt upp över armbågarna. Kjortel och kjol uppskörtade över knäna. Vattnet stänkte och dröp, skvalade och skummade. Och Angelika sjöng. Åt främmande fönster tittade hon icke. Det hade hon icke tid till.

Figge hade icke heller tid att ha tråkigt. Varje byxbak, som tiden hade vässt sin tand på, skulle han ge sken av att vara ny igen. Man hade så mycket förtroende till hans skaparkraft som om han hade lånat en bit av denna sällsynta egenskap av själva världarnes mästare.

Men raktfram är raktfram. Ingen kan titta på världen i annan riktning än näsan visar. Om han ville eller ej, var Figge således tvungen att lägga märke till att ett par gullgula flätor hade precis samma glans av sol i råg i dag som för länge sedan. Och att allt vad som annars hörde till, fortfarande var för handen och på sin rätta plats.

Då man icke har skäl att ta hänsyn, gör man det icke heller. Och tänker icke närmare över den saken. Figge hade rakt icke märkt att han satt och visslade samma melodi, som en trägen tvätterska gnolade borta vid brunnen. Det märkte han först, då sången plötsligt tystnade. Och tvätterskan började bearbeta de våta plaggen på brunnskanten som om hon behandlade kinderna på en viss fräck tax efter förtjänst.

Ty en kvinna utan man måste själv försvara sig. Det kunde ingen förtänka henne. Och för övrigt kunde man väl ha väntat att en människa, som travar splitterallen jorden runt, kan ha så mycket vett att han själv kan komma på en melodi, om han vill vissla.

Även svägerskan därinne bredvid var att se och höra. Antingen man ville eller ej. Och det var icke alltid rättvist allt, vad som haglade ner över de gullgula flätorerna.

Men det angick ju icke Figge. Han vände dövörat till. Det hade ju också fattats honom varje rätt att lägga sig emellan och hjälpa rätten till sin rätt.

Han nöjde sig med att tänka efter, om det icke vore klokare, om mänskan aldrig avstode från en rätt, som hon en gån lagt sig till med här i livet — —

Någon sällsynt gång eller efter Figges mening blott allt för ofta såg man en skymt av gökurmakaren därinne mellan blommande bönor och klängande ärtskidor. Ingen i byn höll honom för en ärlig friare. Det visste Figge också, fastän han icke hade frågat en enda människa efter hennes mening. Urmakaren höll sig väl han också till en viss

marknadsmoral, enligt vilken man glömmet betalningen så fort man har förskottet i fickan — — Men vad angick det Figge, frågade han sig själv.

Angelika bekymrade sig precis lika litet om Figge som han om henne. Inte var det hennes skull att tobaksröken från hans pipa ringlade sig uträknat bort till vattentråget, där hon arbetade. Och hon således icke kunde låta bli att konstatera att han fortfarande rökte samma tobak som en gång i tiden. Märkvärdigt nog för övrigt — annars var han ju nog så ombytlig. Men vad angick det henne, frågade hon sig själv. Lika litet intresserade det henne att sömmerskan Betty gick in och ut i huset hos honom som om hon vore hemma hos sig. Angelika hade alltid tyckt att hon skelade, men för all del: henne behövde hon ju icke falla i smaken. Och smaken var som bekant olika här i världen. Betty sökte kanske avnämare för sina skraddarekonster. De kvinnliga kunderna ville ju längst icke veta av henne — för stort eller för smått, för vitt eller för trångt var ju allt vad hon gjorde; ibland fick man gratis en puckel till på köpet. Men kanske hennes konster räckte till för en lappskraddare. Fast en viss skraddare en gång i tiden icke kunde tåla att se en fruntimmershand vid sitt arbete — därför att han själv inbillade sig att han var en konstnär i sitt fack. Därskap smittar. Angelika hade också velat försöka sig på konstnärskapet den tiden. Hade smickrat och övertalat den pinkäre urmakaren att lära henne, hur gökuren voro hopsatta. På det att det måtte ges något här i världen, som hon också begrep sig på. Ett enda gökur hade hon satt ihop. Och det visade icke en enda timma riktigt. Det låg sönderfallet och bortglömt i en byrålåda. Med sin pendel och gök och alltihop.

Det sägs man blir förnuftigare med åren. Dummare prat kunde Angelika icke tänka sig. Förnuftet avtar naturligtvis med åren. Liksom allt annat. Hade Angelika icke vetat det förut, så hade hon kunnat lära det av det intetsägande pladder och prat, som till ackompanjemang av skraddaresaxens klappande nu nådde hennes öron. Det skulle ingen berätta henne att en förnuftig människa kunde stå ut med det i längden. Angelika satt visserligen bak tillbommade fönster. Trots sommarvärmen. Men Bettys idiotiska skratt trängde genom dörrar och fönster.

Svägerskan sade: Om den där flyttar in därinne och om jag vore du, skulle jag skriva en lyckönskan till henne. I förbindligaste form. Och ändå så att hon komme att reta sig både gul och grön över det brevet.

Angelika svarade att hon icke blandade sig i främmande folks angelägenheter. Och för

övrigt hade ingen mänska hört av lysning ännu.

Svägerskan teg. Bak stängda fönster lönar sig icke varje anmärkning. Därför spårade hon så mycket mindre på orden vid brunn och tvätt-tråg. Det var i mångt fall svårt nog att avgöra, om en mänska var klok eller dum, sade hon. Men så mycket var säkert: en anständig karl frågade sin första hustru efter hennes mening, innan han satte en efterföljerska som fönsterprydnad framför näsan på henne.

Även ett argstint kvinnfolk kan ha ett gott infall ibland. Nu visste Figge, om han var klok eller dum. Visst var han dum — hade varit det åtminstone. Ärkedum. Men med god vilja låta sig även de värsta felena avhjälpa. Man kunde lära överallt i världen. Bara man höll ögon och öron öppna.

Nästa söndag satt Angelika i sin kammare framför knypeldynan. Han var ensam hemma. Brodern och svägerskan voro på kafferep i grannbyn. Då knackade det på dörren. Och Figge, i söndagsstass, trädde in.

Han bockade sig och förklarade att han kom i en trängande angelägenhet. Han ville gärna tala med fru Angelika om en sak. Han hade för det ändamålet tagit kortaste vägen: över staketet och genom köksfönstret.

Ingen svarade.

Figge upprepade sitt ärende. Varefter han frågade, varför han icke fick svar på sin fråga.

Knypelpinnarna flögo fram och tillbaka i de flitiga händerna, hastigare än argstinta ord. Men svar fick han icke på sitt tal.

Han talade nu icke längre, han gallskrek. Och dessemellan suckade han och tog illa vid sig: han hade icke vetat av att Angelika råkat ut för ett sådant elände. Men nu märkte han det: hon hade således blivit döv sedan de sist talades vid.

Nu svarade Angelika att luft var osynlig. Det var därför för mycket begärt att hon skulle kunna se någon, som var luft för henne. Av samma skäl var hon lika förhindrad att höra det ena eller andra. Och vad man icke hörde, kunde man icke gärna svara på.

Figge smålog belåtet. Det var riktigt fruntimmersmanér. Och han tyckte en gång för alla om fruntimmersmanér hos fruntimmer. Han rådde Angelika att vrida på huvudet. Då ville han slå vad att hon också finge syn på honom.

Under tiden tittade han skarpt på henne. Och nu märkte han att tiden hade tecknat sina små, skarpa vägvisare i dragen, medan han på avstånd hade hållit dem för lika ungdomliga och friska som förr i världen. Det rörde ho-

(Forts. sid. 786.)

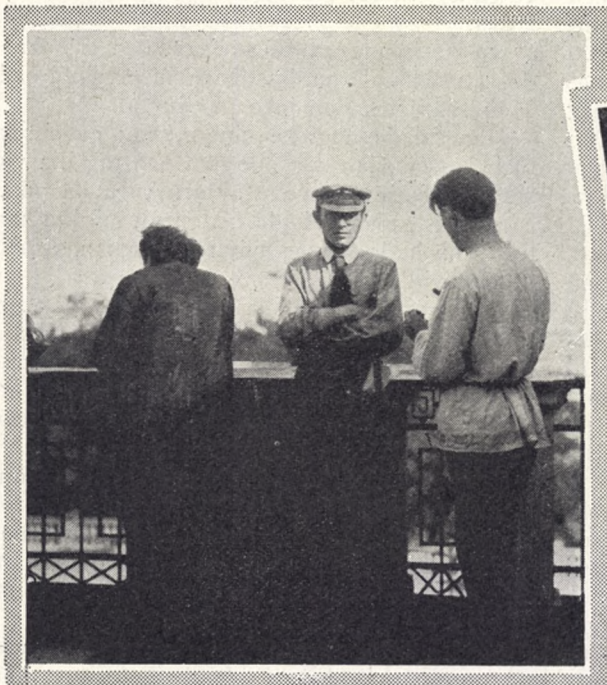

Från prins Bernadottes egendom Fridhem på Gottland, som nyligen delvis härjats av eld. T. v. själva villan. T. h. det nu nerbrunna huset, tidigare bebott av prinsessan Eugénie. Foto Judith Nyström.

INNANFÖR MURARNA. SOVJET-

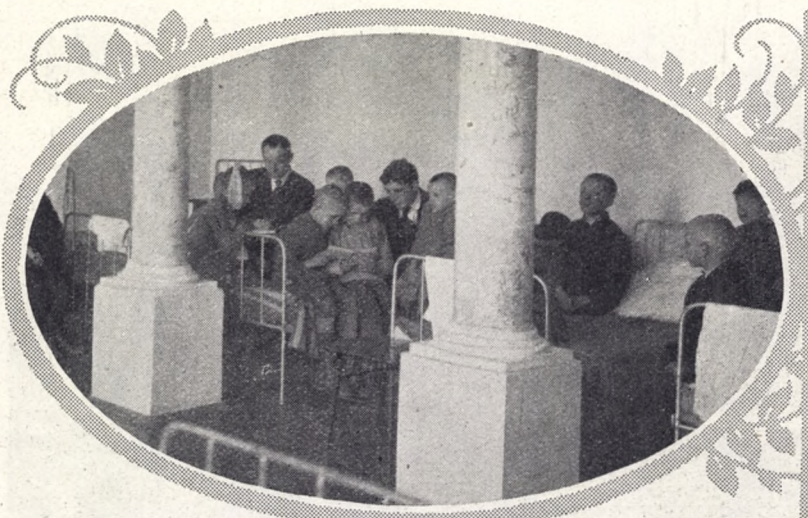
Marinsoldater, Trotski och Sinowjev.

Ett par ledare: Sinowjev, Radek och en sekreterare.

Den extrema Östern hör samman maningen från Västerlandets extremaste element.

Barnen bli utsvulna trots barnvården.

Blivande medborgare.

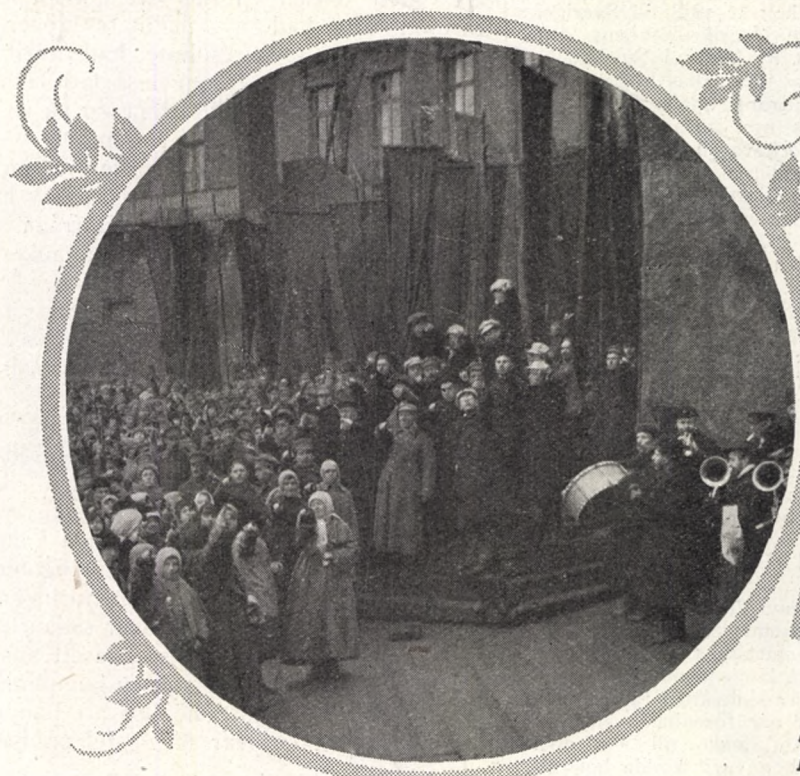
RYSSLAND JUST NU. AV GWEN.

Scen ur mysteriet »Gryning». Högersocialistiska lärde och officerare från den gamla militarismen.

Scen ur »Gryning». Folket samlar sig till anfall mot förtryckarne.

Apoleos ur »Gryning».

Det röda skriket:
Bela Kun ågilerar från ett extratåg.
Lägg märke till de lyssnande proletärerna
och de utsvultna intellektuella i den
officiella vagnen.

»Upp till kamp emot kvalen. . .»

IDUN KAN I DAG PUBLICERA NÅGRA alldeles färskas bilder från det stora, stängda sagolandet i öster, från det Ryssland som nu strider och förblöder innanför de murar dess mot den bestående världsordningen fientliga statsskick rest om dess lidande folk.

Ryssland har alltid varit ett sagornas, och ofta ett de onda sagornas land, i sin nuvarande hemlighetsfulla isolering har det blivit det i dubbelt mått.

Det är säkerligen ett, och troligen flera, århundradens organisk samhällsutveckling som landet nu skall forceras att genomgå på några få år. Man behöver icke ha mycken fantasi, eller något ingående begrepp om vidsträcktheten av ett modernt industrisamhälles maskineri, för att förstå vilken oerhörd ansträngning, vilken till och över bristningsgränsen driven effort av individernas och samhällets möjligheter som erfodras för att av det efterblivna tsaristiska Ryssland, ett enväldesstyrt land utan nämnvärd industri, där den industri som fanns ej ens i fler-

talet fall var ledd av ryssar, på mindre än ett decennium söka skapa ett samhälle på rent teoretiska formler.

Att försöket skall ha gått ut över både människor och institutioner, både på gott och ont, är självfallet. Men den väldiga olycka som nu rasar över landet har släppts lös också av makter över vilka människorna icke hava något inflytande.

Mycket av allt detta, förvånande mycket, kan utläsas ur bilderna. Vissa kommunistiskt sinnade författare, som besökt landet och velat framställa systemet i bästa dager, ha påstått, att man är särskilt angelägen om barnens fostran och folkkuppleningen. Emellertid ingår i detta något som de flesta icke understrukt: att barnen skiljas från mödrarna. Barnen samlas så vitt möjligt är, i internatskolor, inredda i nationaliserade herrgårdar i de trakter av landet där livsmedelsbristen åtminstone hittills icke varit för svår. Att inget överflöd rått framgår bäst av bilderna — det är beklämmande att se dessa brådmogna, svultna och liksom armt välvårdade barn. Hur skola de väl ha det i den stund detta skrives!

Ett av fotografierna på föregående sidor är ett dokument på de imperialistiska strävanden som trots all kommunism och allt tal om "förtryckta stater" karaktäriserar sovjets politik. Under den sista kommunistiska kongressen sammanträdde också representanter för sovjet närstående sammanslutningar i Östern: perser och hinduer, afgahner och kurder, män från alla delar av den ofantliga östern, representanter för den utvidgningspolitik, som sovjet ärvt av det gamla systemet och som alltid hållit det ryska rikets grannar i spänning. Det är synd att bilden icke ledsagas av referat från förhandlingarna — det vore nog en intressant lektyr!

I ett avseende torde redan i detta nu sovjet hava givit världen ett fullfärdigt resultat. I fråga om teatern. Där har en verklig och efter allt att döma av bestående värde genomträngd nydaning ägt rum. En teater för folket, med folket. En teater, beräknad för stora åskådarskaror i fri luft, av stora mått och syntetiserat innehåll. De här återgivna tre bilderna äro efter allt att döma från festspelet "Gryning", vilket först uppfördes vid Tredje Internationalens andra kongress, och som beskrivits i Russels bok från Ryssland. Massornas starkt suggestiva verkan framgår till och med av fotografierna — ryssarna äro av alla folk de som bäst veta vad teater vill säga!

Och så några ledartyper, några folktyper. Sinowjev, som assisterad av Bela Kun, talar från en järnvägsplattform, folket som lyssnar — alltsammans är som en illustration till en av Dostojevskis allra rörligaste skildringar av det obeskrivliga något som kallas "den ryske anden". Dock icke Bela Kun. Han faller, förfärlig och frånstötande, ur ramen, han har intet av den allmänmännisklighet som ingen ryss, icke ens den behårda idémänniskan Lenin, helt undgår. Männen på hustaket, Losovsky, Sinowjev, Radek, sekreteraren och Bela Kun — äro de icke som en återklang, ett nutida fotografiskt upprepande i rysk omskrivning, av Camille Desmoulins och hans kotteri högt uppe i hans vindsvåning vid rue de Vaugirard? Det susar av historisk anekdot omkring bilden — och av en del annat också. Märk fortfarande hur Bela Kun, rå och obändig, faller ur ramen!

Den prydliga gruppbilden av alla de välklädda soldaterna visar med all säkerhet två ting: för det först att det är riktigt, vad som säges om att den röda arméns officerare och menige har det bättre än andra medborgare, folkkommisarierna knappast undan-

Coraly Zethräus in memoriam.

ALLA ÄLSKA VI SOL, OCH NÄR VI UNDER livets gång träffa människor, som äro solspridare, värmas och glädjas vi, och känna trygghet och välbefinnande i deras närhet. En sådan solspridare var den nyligen hädangångna Fru Coraly Zethräus, och stor är saknaden efter henne i vida kretsar.

Såsom adertonårig kom hon år 1858 till Sverige, nyss gift med stadsmäklare Henrik Zethräus, och blev för återstoden av sitt liv bosatt i Stockholm. Den unga livliga fransyskan vann allas hjärtan och alla tjusades av hennes glittrande glada och soliga temperament. Hela hennes nya stora släkt drogs med in i hennes trolldom och var hon visade sig i sällskaplivet blev hon uppburen och firad. En vacker, väl skolad sångröst gjorde henne eftersökt i musik-kretsar. Den unga levnadsglada lilla frun kunde ha blivit bortskämd, kunde ha frestats att hejdlöst kasta sig in i nöjen och förströelse. Men där fanns på djupet en fond av pliktrohet och kärlek till hemmet, som mer och mer danade henne till den hemmets ädla, uppoffrande kvinna, som vi alla, som stått hene nära, lärde oss att se upp till, allt som hennes själsutveckling fördjupades. I hemmet strålade hon ut all sin livgivande hjärtevärm och där fick envar sola sig i hennes glada, friska väsen, först och främst man och barn och så hennes vänner. Och när barnen vuxit upp togs också deras vänner in i hennes hulda modersfamn. Och barnbarnen och slutligen barnbarnsbarn hade henne så kär som en egen moder och sökte sig alltid till henne så i sorg som fröjd. Utom hemmet sysslade hon även något med sociala arbeten, så var hon på sin tid med om bildandet av Vålgörenhetens Ordning och satt som styrelsemedlem där under 20 år. Hon arbetade med i startandet av Folkköken och var med i styrelsen så länge denna institution varade. Varmt intresserad av sjukvård i fattiga hem å Östermalm, var hon med när föreningen bildades och förblev styrelseledamot ända till sin död. Energisk och duglig som hon var, skydde hon aldrig möda och besvär och skötte utmärkt alla sina värv. De nödlidande hade i henne en förstående och hjärtegod vän.

I Filharmoniska Sällskapet, i Musikföreningen och i Nya Idun var hon också verksam. Särskilt minns Nya Idun med tacksamhet den långa följd av år, då Coraly Zethräus på ett förtjusande sätt utövade värdinneskapet i ungdomsgudinnans ljusa salar under "den gamla, goda tiden".

För Coraly Zethräus, liksom för oss alla, blev livet stundom fyllt av hårda prövningar. Tappert bar hon dem och mitt i egen sorg var hon stöd åt dem, som sörjde. Hon kunde ett ögonblick böjas i stark smärta, men aldrig brytas, därtill var hennes själ för kraftig och stark. När den sjukdom för ett år sedan kom, som nu ändat hennes liv, bar hon sitt svåra lidande med ett hjältemod, som visade att hon under den långa livsvandringen nått fram till Förklaringsberget. Hennes yngsta dotter, som ömt vårdade henne in i det sista, har härom berättat rörande och storslagna drag. Men vad "stort sker, sker tyst". Den själsstorhet en dödsdömd, plågad sjukling kan utveckla, tacksam och nöjd med alla anordningar, stilla och liksom förklarad mitt i sina lidanden, kärleksfull och god mot alla till det sista, den är helig, den får ej vidröras, ej profaneras. — Välsignelse över den hädangångnas vackra, ädla minne!

CALLA CURMAN.

tagna, samt för det andra att icke ens soldater kunna undgå en extra uppsnyggning och tvättning när det är fråga om kårens anseende och en för publicering avsedd fotografi.

Vi svenskar ha aldrig vetat mycket om ryssarna. Icke ens våra fäder, som betala-

de det dåtida Sveriges imperialism med årslång fångenskap bland dem, lärde sig någonsin förstå mycket av dem. Och ännu mindre veta vi något om vår egen ryska samtid. Men de av oss som ha rest och känna litet till europeisk "societet" ha erfarit att en bildad ryss är en herre, som efter det han blivit presenterad och fått sin första tekopp, genast börjar tala om sannolikheterna för Guds existens och för ett liv efter detta, och icke upphör därmed förrän han frampå småtimmarna utmötas av ett uttröttat, men intresserat värdfolk. Sådan är den mondäne ryssen. Vilken betvingande makt skall då icke Idéen, vilken gestalt den än tager, få över de av hans landsmän som icke äro hämmade av hänsyn till jordiska ägodelar, och som alltid slitit så ont att de knappast längre räkna med kroppslig försakelse. En i sanning fruktansvärd frihet från hänsyn!

EN LITEN OMVÄG.

(Forts. fr. sid. 783.)

nom. Men ledsen gjorde det honom icke. Tvärtom. Han hade nyss hållit revy över sig själv i spegeln. Och resultatet hade varit att han länge hade överlagt, om en så där illa medfaren gammal gosse skulle våga sig på en sådan visit, som han hade i kikaren.

Han upprepade att det rörde sig om en trängande angelägenhet. Till tidsfördriv hade han icke kommit. Han ville bara fråga, vad Angelika komme att säga, om han tänkte på att gifta sig igen.

Angelika svarade att han väl hade tagit miste på hus. Hon var icke präst i byn.

Figge menade att skick och manér fordrade att han först bad henne om lov.

Angelika avbröt. Hon tänkte visst inte klösa de skelande ögonen ur huvet på skraddare-Betty. Han kunde vara alldeles lugn. Hon unnade den stackars sömmerskan, som sydde allting vint och skevt, en passande kamrat.

Figge gjorde verkligen i detta ögonblick icke intryck av att höra till de mera kloka. I stället för att bli förnärmat över sådan oförskämdhet, smålog han och gjorde ett ansikte som om hon hade sagt honom en komplimang.

Han anmärkte blott hövligt att han icke hade märkt att det var något fel på Bettys ögon.

Angelika försäkrade att det ingen nyhet var att ett visst själstillstånd gjorde blind på bägge ögonen.

Figge å sin sida tvivlade visst inte att Angelika talade av erfarenhet på det området. Knypelpinnarna klappade till svar.

Figge närmade sig. Det spetsmönstret kände han igen. Det var detsamma som i täcket, som hade legat över äktasängen.

Han anmärkte att det föreföll honom som om han hade sett den sortens spetsar förr.

Angelika svarade att det icke undrade henne. Den som hade vandrat jorden runt, hade väl sett litet av varje.

Hon hade rest sig. Ögonen gingo tydligt till dörren. Figge märkte att de fortfarande voro blanka som pärlemor.

Han bockade och gick. Sedan han först tackat för vänlig behandling.

Det dröjde icke länge, innan Angelika hörde honom vissla på skraddarebordet, belåten som en fullproppad stare. Han var nöjd med sitt besök och vad han därvid erfarit.

Hans nya vetande räckte till för en arbetsfylld vecka. Men till nästa söndag hade det fallit honom in varjehanda, som han måste fråga sin f. d. hustru om.

Så snart han såg att det var något så när tomt i grannhuset, tog han närmaste vägen dit in.

Denna gång hade han ett par räknehäf-

MED EN KODAK

KAN SOMMARENS GLÄDJE BEVARAS I BILD. —

ATT FOTOGRAFERA

MED EN KODAK ÄR EJ SVART — RESULTATET DET BÄSTA.

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOG. A.-B.

GÖTEBORG.
STOCKHOLM. MALMÖ.

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN: 39.

Mot mal, kackerlackor, väggghyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:80 och 1:50 i alla färg- och kemikaliefärer samt hos ensamimportörerna

AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD, Malmö.

ASTRA-MALTOS

anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för **späda barn och digivande mödrar samt kläna personer i alla åldrar.** Pris $\frac{1}{2}$ burk 3:25, $\frac{1}{3}$ burk 2:—

Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

CHRISTIANSTAD
GÖTTESBORG
KRISTALL-PÅTÄLL

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

ten under armen. Det var några poster däri, som han icke begrep sig på. Kanske att Angelika påminde sig? Han tillät sig denna hövliga fråga så mycket mer som hon själv hade sagt att han var henne alldeles likgiltig. Han kom blott som granne till granne.

Det var en början. Men bokföringen ledde tankar och tal på varjehanda. Det lät sig icke neka att man hade levt en viss tid samman. Och det icke ens den sämsta, om man överlade rätt.

Figge försäkrade att han alltid hade hållit Angelika för ett ovanligt klokt fruntimmer. Därför glädde det honom att hon hade rekommenderat honom Betty till hustru. Ty det var hon, som först hade brakt honom på den tanken. Han hade haft en helt annan i kikaren. Huvudsaken var att han fick en duktig husfru.

Angelika visste icke av att hon hade gått tillhanda med goda råd.

För all del, Figge tänkte icke göra henne ansvarig. Men att hon i grund och botten vore äktenskapsstifterskan, läte sig icke förneka.

Varpå han bockade hövligt, tackade för all vänlighet och försvann genom köksfönstret.

Då svägerskan kom tillbaka, kunde hon berättat nytt för systemen. Mitt i skogen hade hon stött på Betty. Denna hade befunnit sig varken närmre eller längre borta från en viss skrivare i grannbyn än ett grönt blad från den kvist, som det hör till. Svägerskan berättade detta med lika mycket självbelåtenhet som skadeglädje.

Angelika sov illa den påföljande natten. Figge angick henne visserligen icke längre. Men man kan ju icke heller låta en vilt främmande människa löpa rakt i olyckan. Det vore en synd, som ingen kunde ta på sitt samvete. Hon grubblade fram och tillbaka. Och resultatet blev att hon ingen annan utväg såg än att varna Figge. Det behövde visst icke bli kväll igen, innan den skelögda åter sutte på skraddarebordet och krämde sig. Det är lättare att fördrå orätt än att själv öva sådan. Då hanen gol på morgonkröken, måste Angelika tänka på bibeln och dess berättelse om den förste av alla förrädare.

Från tvätt-tråget var det bara ett par skutt bort till gränddörren. Figge stod i köket och rörde vällingen. Skeden i galen hand, elden alldeles för stark och vällingen tjock som gröt. Det var rakt inte till att se på. Utan att tänka närmare över saken, knuffade Angelika den oduglige kocken åt sidan, tog själv skeden i rätta hand och lagade att det blev något av.

Så mycket drumlighet kunde man då icke stå lugn och titta på, sade hon kort.

Figge lugnade henne med att han nu hoppades få hjälp med det snaraste. Han tänkte tala med Betty så snart han kom.

— Aldrig i livet! ropade Angelika rasande. Och berättade allt vad hon visste.

Figge grep efter Angelikas hand för att tacka henne. Där hade han lätt kunnat råka i olycka, menade han.

Angelika drog handen åt sig. Det var ingenting att tacka för. Samtidigt rörde hon vällingen. Den såg ut som vispad grädde.

Figge hade alldeles glömt av, hur flinkt och färrt ett kvinnfolk förstår att umgås med varjehanda. Jo, jo, det hade sina sidor att vara så ensam och utan hjälp som han var! Om Angelika icke ville anstränga sig ännu en gång och tänka efter, om hon icke kunde rekommendera en annan som passade för honom?

Angelika beklagade att hon om vardagarna hade annat att göra än att tänka på sådant. Men kanske till söndag —

Nej, det ville den vandrande gesällen icke

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins

Svavelhårvatten & Svavelpomada

förlänar en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas. Stockholm den 6 Dec. 1920.

Sibbe Malmberg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.
Kungl. Hovleverantör.

Gyllenhammars

UNDERBARA

HAVRE-MUST

Stärkande för nerv- och muskelkraften.
För äldre, vuxna och barn.

ENDAST
SVEA VÄXT

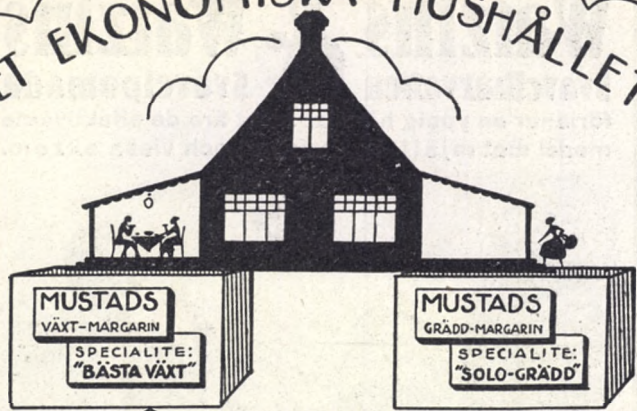
bibehåller i sommarvärmen sin fasta konsistens, utan att förändra sin goda smörarom.

Den kända hemkonsulenten **Thora Holm** säger efter avprovning av de olika margarinmärkena följande: — — — av vilka särskilt **SVEA VÄXT** margarin framträtt såsom mest lika natursmöret.

THULE CACAO
• • • En härlig arom • • •

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

BOET

Utställning och Kontor
Avenyen 24 Göteborg
Tel. 102 32 - 165 32

Ombygger Moderniserar Inreder
Iordningställer och Möblerar
HYRESVÅNINGAR VILLOR
OCH HERRGÅRDAR
Ekonomiskt - Praktiskt
Personligt - Konstnärligt

Varför är

NESTLÉ'S BARNMJÖL

ett utmärkt näringsmedel för småbarn?

Därför att det uteslutande innehåller råmaterial av
allra bästa beskaffenhet, är lättsmält och närande.

VOLTA

Vår nya
ELEKTRISKA SPIS

nr 7406 eller 7412
är just det ideal som
föresvävat varje hus-
moder.

Svenskt arbete.
Svensk konstruktion.
Särskilt lämpad efter
svenska förhållanden.

Säljes på mycket förmån-
l. avbetalningsvillkor.

**ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
STOCKHOLM**

inlåta sig på. Man skall icke uppskjuta,
o. s. v. — därför ville Figge ha rent besked
med detsamma — på eviga momangen!

Angelika kunde icke begripa, varför hon
just skulle vara ägnad att hitta den rätta åt
honom. Det såg ju ut som om Gud Fader
själv icke alltid visste, vad som passade
ihop —

Här blev Angelika avbruten — Figge hade
tystat mun på henne.

Och det dröjde en bra stund, innan han kom
sig för att förklara henne, varför. Det ges
saker och ting i mänskliga livet, sade han,
som icke fördras alltför mycket ordande —

Då det åter lyste till bröllop, undrade män-
gen. Det var då verkligen splitternytt här
uppe i bergen att folk gick och gifte sig på
nytt, sedan de lyckligt och väl hade blivit av
med varandra.

— Jo, jo, sade Figge, det vet en var skräd-
dare, som duger: syr man dubbelt, så håller
det dubbelt så länge — och längre — —

MINA LEVNADSMINNEN.

(Forts. fr. sid. 778.)

na, när han nalkades hemlandet, fyllt honom
med hänförelse, men nu hade alla hans tan-
kar och all hans längtan gått till Danmark,
där den ljuva förtrollerskan hörde hemma.
Nu tänkte han allvarsamt på att fria till hen-
ne, men bad mig giva honom ett gott råd.
Skulle det vara alltför vågat att välja till
hustru en flicka från ett annat land med en
annan religion och andra seder? Han bad
mig svara vad jag tänkte om saken.

Jag kunde ju inte annat än finna det gan-
ska egendomligt att han vände sig till mig,
som han inte alls kände för att få råd i en
så viktig sak, och jag ansåg mig naturligtvis
alldeles inkompetent att vara honom till
hjälp. Jag vet inte vad jag svarade, men jag
antager att det var det samma som jag alltid
har svarat vid dylika tillfällen, där ingendera
fallen innebära något orätt, att vidkommande
som är i tvivel skall låta bli — om han kan,
och blott handla, om han inte kan låta bli.

Det dröjde länge innan jag åter fick brev
från Mosso. Men då det äntligen kom, var
det betydligt lugnare än det förra. Han skrev
nu att hans flammande kärlek hade övergått
till "un' amicizia tranquilla", och han skickade
mig samtidigt en intressant bok han hade skri-
vit, som bar titeln "La paura", som behandlade
hjärnans verksamhet vid olika sinnesrörelser.
Sedan har jag inte haft brev från Mosso, men
blott ett stort tryckt kort, som tillkännagav
hans giftermål med en dotter till bokförlägg-
aren Treves i Milano. Hela denna episod har
jag omtalat för att ge en liten karaktäristik
av italienarnas häftiga känslor, och jag hop-
pas att inte därmed ha kränkt någon.

På en av de stora festerna för de främ-
mande läkarna i Köpenhamn, höllos många tal,
men akustiken var mycket dålig, varför man
ofta inte hörde något alls. Sålunda höll den
danska nervläkaren Carl Lange ett längre an-
förande på franska och gestikulerade därvid
livligt med armarna; men man hörde inte
ett ord. Hans broder Frits Lange (sedan
läkare vid sinnessjukanstalten på Fyen) kom
fram till mig och sade helt lugnt: "Vad tyck-
te du om min bror Carl som full bonde?"
Hela läkaremötet var, som alla de många in-
ternationella möten jag bevittnat i Uppsala
under årens lopp, i hög grad stimulerande,
då bekantskapen med människor av olika na-
tionalitet alltid verkar givande.

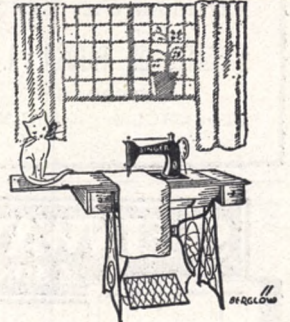
När skall den tiden återkomma, då de olika
ländernas betydande personligheter mötas för
att glädjas tillsammans och lära av varandra
och inte blott för att försöka tillintetgöra
varandra, lekamligt och andligt?

(Forts.)

A-B FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från lan-
dets förnämsta fabriker. Försälj-
ningsmagasin: Stockholm: Drott-
ningg. 23; Göteborg: Arkaden;
Malmö: Österg. 28, Norrköping:
Drottningg. 16, Gävle: N:a
Kungsg. 25.

SINGER Hemmet Symaskin

AMATÖRKAMEROR

Fredsutförande. Olika världs-
fabrikat

MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.

AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.

SÖDRA FÜSTADSGATAN 2.
Rikst. 52 76 och 56 22.

Illustrerad katalog kostnadsfritt.

Caroline Halvorsen:

HAANDBOG I VÆVNING

Innehåller 43 illustrationer av
vävstolar och 254 vävmönster.
Pris inbunden kr. 8,50. Detta är
den största och utförligaste hand-
bok i vävning, som finnes utgiven
i Skandinavien, och har varmt
förordats av sådana auktoriteter
som "Handarbetets Vänner" och
"Johanna Brunssons Vävskola".
Att tillgå i alla boklädor eller
direkt från "Svenska Bokhandels-
centralen A.-B., Stockholm", vil-
ken firma innehar ensamförsälj-
ningen för Sverige.

Värdefullt dietetiskt medel
vid mag- och tarmsjukdomar.

Med framgång prövat å lasa-
rett i Stockholm. Läkareutlåtande
sändes på begäran.
Kraftigt stärkande och lätt ab-
sorberbart även i svåraste stadi-
et av dålig matsmältning. Ori-
ginalförpackning å 4:25 kr. på
apoteken och i större sjukvårds-
affärer samt pr postförskott från
Laktoprotin, Stockholm Wa Rt
809 13.

OMEGA

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

4 Sällskapsspel

Dam-, Räv-, Kvarn- & Halmaspel.
Gediget, elegant utförande.
Spelplanen etsade på 2 zinkplåtar, innefattade i bonade ekramar 185 x 185 mm. 20 spelbrickor av mässing, 15 av koppar. Allt jämte regler till alla 4 spelen inlagda i stark och pryddlig klot-kartong. Vikt c:a 950 gram.
Pris Kronor 12:—, frakt och emballage fritt.
Jägers Elektriska Aktiebolag,
ESKILSTUNA.
Agenter antagas.

GUMMANS
Tvättpulver

-de' ä' ändå de' bästa.

NORMANS
INKOKNINGSSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERSGATAN 23 ODENGATAN 41

ALABASTER TVÅL

överfet toalettvål med behaglig parfym.
Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE:
GAMLA TVÅLFABRIKEN
TERNINGHOLM, MALMÖ.

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMSTYGIAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Kameror
och alla slag
Foto-artiklar

BEGÄR VÅR KATALOG N: 13!
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

Auction-bridge på tu man hand.
Två lyckliga lösningar av ett svårt problem.

DE TVÅ NYA SLAG AV KORTSPEL, SOM vi här nedan redogöra för, skola säkerligen bli till glädje för dem av våra läsare, som finna nöje och hälsosam distraktion i ett oskyldigt parti kort. En var snart sagt vet, hur meningslösa och i längden ledsamma alla dessa spel på tuman hand egentligen äro, de må heta besique, kasino, "dubbel trekarls-bridge" (eller whist) eller vad som helst. Det finns intet av beräkning i dem, nästan allt är överlämnat åt slumpen. Och därför bli de i längden ledsamma och tröttande, såvida man inte spelar om höga insatser, eller doblar, som det så vackert heter. Men det gör man inte i hemmet, allra minst t. ex. man och hustru på tu man hand, ty det är ju också meningslöst. De antydda två nya slagen av auction äro olika de nämnda spelen och andra av samma klass därutinnan, att både "kortminne" och beräkning, alltså verklig skicklighet, där kommer till sin fulla rätt.

Vi ha dem båda från England, klubbarnas och kortspelets land par excellence, där de bestått eldprovet i kortexperternas höga församling, Portlandsklubben i London. Det ena spelet, som amerikanerna redan hunnit anamma och som de benämna rätt och slätt "Blind auction", uppfanns för några år sedan av en framstående, numera avlidne engelsk officer, överste F. de B. Young. I all sin sinnrikhet är det mycket enkelt och lättlärt och spelas på följande sätt:

Tretton kort ges till varandra av de båda spelarna, och de återstående tjugusex läggas på bordet med baksidan upp. Givaren bjuder först, varefter högre begär och dubbling vidtaga alldeles som i vanlig auction, och som i denna spelas och markeras (eller föres protokoll) på vanligt sätt.

Detta första parti är naturligtvis helt beroende av slumpen, då ju ingendera spelaren vet, vilka de återstående 26 korten äro. En "sans atout" kan gå briljant, medan en enkel klöver störtar vederbörande i fördärvet.

Nu kommer emellertid det intressanta. De återstående 26 korten ges — 13 till vardera spelaren. Även nu begär givaren först, och bud och dubbling försiggå som i vanlig auction. Men nu, efter det första partiet, har en god spelare med kortminne reda på vartenda kort hos motspelaren, och han kan alltså göra sina bud med absolut matematisk noggrannhet. Han vet precis, hur långt han kan gå utan risk, och han vet, när motspelaren gått för högt — och då doblar han!

Det andra spelet, benämnt "Draw auction", är något mera komplicerat och fordrar nog större erfarenhet än det förra. Det är uppfunnet av mr Sidney S. Lenz, medlem av den välrenommerade "Knickerbocker Whist Club", och spelas sålunda:

Sedan 13 kort givits åt vardera spelaren, vändes det 27:de kortet upp och lägges på bordet bredvid de återstående 25, som ligga i en packe med baksidan upp. Inga bud förekomma, i det att sans atout spelas utan vidare, med givarens motspelare som förhand. Färg bekännes, så länge det är möjligt.

Den, som tar hem första spelet, måste taga upp det upplagda 27:de kortet för att därmed ersätta det utspelade. Hans motspelare däremot drar det okända översta kortet från packen och vänder upp nästa kort, vilket den, som tar hem nästa spel, är skyldig att lägga sig till med. På detta sätt fortgår det ända tills packen är slut.

Nu börjar det egentliga spelet. Vid slutet av denna inledande skärmytsling ha ju de båda spelarna alltså 13 kort var på hand. Spelarna börja nu avge sina bud alldeles som i auction. Det står vardera spelaren fritt att bjuda högre eller dubbla eller passa. Spelen tas in och markeringen sker på vanligt sätt. Härvid är att märka — om det nu behöver påpekas för våra intelligentare läsare! — att ju spelet med de första 26 korten före det verkliga partiet sätter spelaren i stånd att hålla reda på, varest höga eller eljest värdefulla kort hamna, att på bästa sätt samla lämpliga kort för de förestående buden och att göra motspelarens kort sva-

E. PAUL'S
OVICULA
(ägg) tvål

Mild, Behaglig, Hudstärkande

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad		endast
Konfekt		5 kr.
Marmelad		per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & Co.

GYNNA IDUNS
ANNONSÖRERI!

PELLERINS
PÅ BRÖDET TAG
SÅ FÅR DU APPTIT SOM JAG.

AB PELLERINS MARGARINFABRIK
GÖTEBORG.

VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

"Tänk, va fru Andersson
sliter och står i! Att frun bara orkar."
"Ja, hade jag inte Grummes Normal-
tvål, så vet jag rakt inte hur det
skulle gå."

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNA, Göteborg.

Bästa
Extrasäng

Försäljes av
Hrr Möbel- &
Järnhandlare.
Även direkt fr.
fabriken. Pris-
kurant gratis
franko.

Stor arbetsförtjänst

kunna beredas pålitliga personer såsom
försäljare av Svenska Statens nya Pre-
mieobligationer av år 1921 pr kontant
eller avbetalning på förmånliga, sundä
villkor. 40 kronor och mera kan lätt
förtjänas pr dag. Tillskriv oss och be-
gå fullmakt och agentmaterial.
AHLÉN & HOLM A.-B.,
Stockholm.

Av Riksgäldskontoret utsett och an-
taget ombud.

ZEBRA

UGNSVÄRTA

Ingen fruktmat är mer givande

vare sig ensam eller i sammansättningar än
JAMAICA-BANANER.

Receipt fås gratis hos

THE BANANA COMPANY A.-B., Norrlandsg. 16, Stockholm

gare genom att tvinga honom att spela ut höga kort.
Det ges också rikligt tillfälle att utnyttja sin skick-
lighet genom att undvika att taga upp värdelösa
exponerade kort och i stället tvinga dem på mot-
spelaren.

Till slut några ord om den världsberömda brid-
gen, eftersom vi nu äro i farten med kapitlet kort-
spel och jag råkar kunna göra ett litet avslöjande
om det populära spelets uppkomst. Vad nu först
beträffar den ännu "modernare" auction-bridgen,
som ju är byggd på den gamla ursprungliga brid-
gen, så blev den efter otaliga överläggningar, beräk-
ningar, provspel och experiment konstruerad och
konstituerad inom den ovannämnda celebra Port-
landsklubben i London för en 12 à 13 år sedan.
Men den "riktiga" bridgen, varifrån stammar den?
Svar: Även den har engelskt ursprung, men är
född vid Bosporen eller åtminstone inte långt där-
ifrån. Det var under grekisk-turkiska kriget mot
slutet av 1800-talet. Två engelska krigskorrespon-
denter, vilkas namn jag nu glömt, hade tillfånga-
tagits av turkarna och sattes i fängelse i närheten av
Koonstantinopel. Där sutto nu de av arbetslust och
ärelystnad brinnande journalisterna med armarna
i kors, de hade dödande tråkigt, och det hjälpte ej
mycket att de då och då fingo sällskap med
ett par officerare, en engelsman och en fransman,
vilka som frivilliga på den grekiska sidan råkat ut
för samma dystra öde, fångenskapen. Då fick den
ene engelske journalisten, som också var ivrig kort-
spelare, en idé: man skulle spela kort, ty hans
hjärna hade i ensamheten utarbetat ett nytt kort-
spel. De turkiska myndigheterna voro tillmötes-
gående nog att anskaffa ett par kortlekar och gävo
tidningsmännen tillstånd att med dem roa sig och
de båda officerarna. Tillsammans utarbetade nu de
fyra fångarna tidningsmannens idé. Tiden gick
fortare, man tröstade sig. Resultatet blev det bästa
möjliga: Bridgen kom till världen.

Lucia.

Av MATILDE SERAO.

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts.)

ANDREA KOM TILLBAKA, IVRIG,
upphettad, pustande som en tjur, bad om ur-
sägt för att han låtit henne vänta för länge, be-
rättade henne vad han hade utträttat, om alla
fruktlösa ansträngningar, om ämbetsmännens
tröghet och slapphet, om generalsekretärens
betänkligheter och ministerns otålighet, om
de deputerades nit och beställsamhet att vara
sina valmän till lags. Caterina hörde på med
den uppmärksamhet, som är så behaglig för
den, som talar, och tröttnade aldrig. Denna
lokala lantbruksutställning var den stora sa-
ken, som upptog alla deras tankar. Andrea
var ordförande i kommittén; han skulle ex-
ponera spannmål, vin, rashöns, vattenmelon
odlade efter ny metod och en förbättrad
tröskmaskin. Och Caterina var en av de da-
mer, som stodo i spetsen för utställningen
av kvinnlig handslöjd. För aristokratien var
en blomsterutställning anordnad. På piazzan
i Caserta skulle Vanvitellis staty avtäckas.
Kort sagt, de mest olika intressen voro satta
i rörelse, hela provinsen var i uppror, man
hade lysande fester och extratåg i perspektiv.
Den 10 september, under den vackra årstid,
då luften ännu är varm, men redan litet fris-
kare, skulle öppningshögtidigheterna äga
rum. Det gällde blott att få tillåtelse att hålla
utställningen i det historiska slott, där bour-
bonerna med så mycken förkärlek residerade.
Caterina var lika ivrig som mannen att önska
denna tillåtelse att använda slottet; till vad
nytt låg det där så tomt och imponerande?
Det skulle bli alldeles utmärkt till exposition-
en. Man måste ha detta slott till vad pris
som helst.

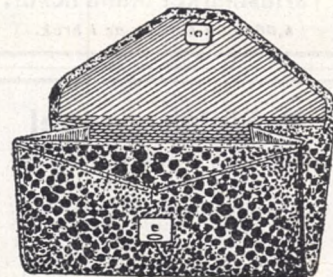
När Andrea och Caterina sagt detta om
och om igen, gingo de ut för att äta middag,
än här, än där. De gävo sig god tid, gran-
skade matsedeln noga, valde var sin rätt, sma-

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

SÄSONGENS BILLIGASTE FIRMA

Extra prima läderväska till
det billiga priset av kronor
8:— med bästa sidenfoder.

Vid behov av alla slags
lädervaror tillskriv oss.

IMPORT A.-B. STANDARD
Norra Vallingatan 82
MALMÖ

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

Colman's

STÄRKELSE (RIS)

i askar i olika stor-
lekar och 2 kg. paket

Colman's

Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

Bästa ingredienser

vid småbak förtjäna bli
behandlade med bästa jäsnings-
medlet. Gooda-Jäst-
mjöl är bäst och pålitligast.
Säljes överallt i burkar
å 25, 40 och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co., Göteborg

GULDPLATERADE
UR-KEDJOR
VARANTIGAST SMAKFULLAST
BILLIGAST

I parti hos Sveriges Ur-
makare A.-B., Sthlm.

Vid Blodbrist och allmän Svaghet

IDOZAN

Mest effektiva Järnmedica.
5 gånger kraftigare än andra liknande preparat.
Överraskande resultat. Fördas av många läkare. Fås på alla apotek.
A.-B. FERROSAN, Malmö.

Rådfråga Eder läkare om Ni bör använda IDOZAN.

Tvätta
med

LANGES SÄPPULVER

Kungsörs

LYKTOR OCH FOTOGENKÄRL

Finns i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleck-kärlfabrik, Kungsör.
Drottninggatan 20, Stockholm.

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig
såser,
bakning,
maizenagröt
etc.

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO

är det bästa på hela världen!

kade på vad den andra hade tagit. Andrea pratade med uppässaren, och allt vad de företogo sig vittnade om, att de voro unga, friska, lyckliga människor. Ingen störde dem, ingen försatte dem i dåligt humör. Rom är människovänligt och moderligt och småler mot de unga förälskade makar, som ströva omkring på dess illa stenlagda gator, mellan dess gråa, imponerande murar och under dess milda himmel, som ler så oändligt ömt.

Efter en liten vila på Café del Parlamento eller Café Roma togo de sig en kort promenad — och så till sängs. Andrea var trött och skulle dessutom stiga tidigt upp följande morgon. Men ofta under timmarna mellan frukosten och middagen bad Caterina att få stanna hemma. Hon satt hellre i den lilla salongen bredvid deras sovrum. Då Andrea kom hem, frågade han, vad hon hade gjort. Hon svarade:

"Jag har lagat min gråa klänning; pigan visste inte, hur hon skulle bära sig åt, jag har visat henne. Sedan har jag varit ute litet, hos Pontecorvo för att se på tyg, som jag vill ha med mig hem till Napoli..."

Ibland såg hon ned och svarade:
"Jag har skrivit."
"Till vem, Nini?"
"Till min tant, till Giuditta, till Giuletta, Matteo, portvakten i Centurano."
"Och till andra?"
"Också till andra."

De sade icke hennes namn, men de förstodo varandra ögonblickligen. De hade icke talat om henne på den sista tiden; Caterina kände Andreas djupa antipati, men hon vågade ej beklaga sig däröver eller motsäga honom. Hon hade gått ensam och besökt Lucia. Denna hade tagit emot henne med övervallande ömhet, betäckt hennes ansikte med kyssar, oroligt frågat henne efter hennes befinnande och gjort henne förlägen genom att se forskande på henne; icke ett ord om Andrea, vilket hade varit en riktig lättnad för Caterina. Hon led i tysthet av detta hat mellan två personer, som hon älskade.

Icke heller i Rom hade de nämnt Lucia. Men slutligen en dag, då Andrea kom hem till hotellet, fann han Caterina lite tankspridd. Hon mottog tämligen likgiltigt underrättelsen om, att kammarpresidenten skulle övervara utställningens öppnande och svarade sakta: ja, då hennes man föreslog henne att tillbringa tre dagar i Firenze för att sedan återvända direkt till Napoli.

"Vad står på, Nini?"
"Ingenting."
"Inte säga osanning, lilla Nini. Det syns på din näsa. Se här är osanningen... den kryper omkring på sina korta ben som en spindel. Fy, vad den är svart och ful! — Vad har hänt, Nini?"

"Ingenting, ingenting..." och hon försökte göra sig lös.
"Säg det, Caterina!"
"Jag försäkrar..."
"Åh, du lilla oskyldiga trollunge, jag vet det ju..."

"Vad vet du?" Hon rodnade.
"Jag vet varför du är så tankfull. Det är brevet från Napoli, som har gjort det."
Med rädd blick bad hon honom om förlåtelse.

"Jag är inte ond på dig", sade han långsamt. "Om också den där flickan inte är i min smak, så är hon ju i alla fall din ungdomsväninna, och jag respekterar dina känslor. Jag hoppas, att du inte håller mera av henne än av mig."

"Nej", svarade hon naivt.
"Nåväl, då är det bra. Var brevet intressant?"
"Mycket."
"Det stod angeläget utanpå. Är det verkligen angeläget eller var det bara ett infall?"
"Det var verkligen angeläget."

(Forts.)

Ett ännu oupphunnet resultat

ha de prov lämnat, som Statens Provningsanstalt underkastat

Lundstedts Tvättmedel.

Därvid har framgått att

50 tvättningar endast obetydligt inverka på klädernas hållfasthet;

— en nedsättning med endast 12 proc. —

först efter 200 tvättningar kan man anse plaggen mindervärdiga.

Detta utslag från landets främsta auktoritet torde vara den bästa rekommendationen för

Lundstedts Tvättmedel

Av SANGALLA the

rekommendera vi våra kända märken

"PEKOE SOUCHONG"

"IMPERIAL"

"ORDINARY"

i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

Använd alltid

FLORODOL-TVÅL

är erkänd överlägsen alla in och utländska medtållare.

HÖJT ÖVER ALLT TVIVEL
är det faktum att

BARNÄNGENS
världsberömda
VADEMECUM
intager en

DOMINERANDE STÄLLNING
bland nutidens munvatten

GENOM SIN DRYGHET
OCH EFFEKTIVITET
VÄRLDENS BILLIGASTE
MUNVATTEN

Stölma-kameror & material äro bäst!
Erhålls hos våra återförsäljare eller direkt från *StöltensFotoHus, Malmö*

Liten Karin, unga kungen ber dig:

"Gråt ej mer, ty i min vackra stad
jag med fyllda Bon-Bons rikt förser dig
från butiker, vilka stå i rad.
Av *Cloettas* märke jämt jag ger dig
stora påsar på vår promenad
och ej något sorgesamt där sker dig,
därför flicka, var nu stolt och glad".

**Fyllda
BON-BONS**

Cloettas

tillverkningar av fyllda karameller, konfekt marmelad och choklad äro sedan
mera än 50 år välkända i hela Norden. Till salu överallt.

**Döfva
HÖRA**

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselörmåga. Förordad av öronspecialister. Ombärlig för lomhörda i kyrka och teater. För efterapningar varnas.
Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensambörsäljare för Sverige:
MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Celije sgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

FRÅGOR OCH SVAR.

Våra läsare äro välkomna att till frågoavdelningen, *Iduns* redaktion, ställa frågor i den ena eller andra angelägenheten, vart de kunna önska råd och anvisning. Redaktionen förhåller sig dock rätt att utesluta sådana frågor, vilkas besvarande ej kan vara av mera allmänt intresse.

Fråga: För rätt länge sedan såg jag en annons i Er ärade tidning om ett patenterat bak-, stryk- och köksbord. Namnet har

jag även glömt. Då jag nu skulle behöva ett och jag rakt icke är i tillfälle ihågkomma fabrikanten, vore jag mycket tacksam för om Ni vore i tillfälle uppgiva mig adressen. Jag tillåter mig teckna mig

En blivande husmor.

Svar: Det köksbord Ni äsyftar, tillverkas av A. O. Warolin, Falköping, och är synnerligen billig och praktiskt.

Fråga: Tänker i höst resa till London i och för språkstudier. Hur lång tid behöver man vistas där för att lära sig någorlunda

behärska språket? Har studerat detsamma 3 år vid elementarskola samt i år vid handelsskola.

Vad är pensionspriset? I vilken tidning bör man annonsera för att erhålla inackordering i familj i London eller dess närhet? Tacksam för svar.

Språkintressrad kontorsdäm.

Svar: På ett halvår eller ett år bör Ni kunna bli ganska hemmastadd i språket. Svenske pastorn i London råder unga svenskor, som önska studera i England, att för erhållande av inackordering, vända sig till Anglo

Swedish Society, 10 Staple Inn, High Holborn, London W. C. I eller en pålitlig engelsk agentur såsom Messrs Smith and Co. 18 Old Cavendish Street, Oxford Street, London W. I. Begär i alla fall referenser. Försök komma i familj; där lär ni språket bättre än på pensionat. Det är lättare komma in i familj på landet och det blir mer behållning av resan om man spar London till sist. Pensionsprisen variera från 63 till 84 shillings i veckan. Vill Ni att någon skall möta vid tåget skriv i god tid till Travellers' Aid Society, 6 Baker Street, London W. I, som gör detta mot en obetydlig ersättning. Svenska generalkonsulatets adress är London 329, High Holborn W. C. I.

Fråga: Finnes någon, som kan upplysa mig i vilken tidning jag bäst bör annonsera eller kanske möjligen vet någon ansedd engelsk familj, där en bildad flicka 19 år, som familjemedlem mot fritt vivre kunde få vistas några månader som hjälp eller sällskap.

Gudrun.

Svar: Önskar ni plats i England, så vänd er till en välkänd, pålitlig agentur, t. ex. Foreign Employment Agency, International Y. W. C. A., 10 A Newton Road, Bayswater, London W. 2. Begär referenser! Ni kan få alla behövliga upplysningar om en plats om ni skriver till National Vigilance Association, 2 Grosvenor Mansions, 76 Victoria Street, London, S. W. I. Lita inte utan vidare på egelska tidningsannonser och upplysningar som lämnas av annonserande platsagenturer! Se vidare svar på föregående fråga.

Fråga: Var kan man få köpa "En jägares dagbok" av *Turgenjev*. Den är beskriven i "Mina levnadsminnen" i Eder tidning.

En naturvän.

Svar: T. ex. på N. K. bokavdelning eller i någon annan väl-sorterad bokhandel.

Fråga: Om någon säljer ett hus i vilket finnes väggohyra, men icke uppger detta, har svensk lag något att säga därom?

En lurad.

Svar: Det finns inga lagbestämmelser på denna punkt utan här får saken ordnas på godvil-lig väg.

LÄSARINNORNAS SPALT.

Spaltens redaktör uppmanar alla, som sända meddelanden till denna avdelning att endast skriva å ena sidan av papperet.

Svar till "Psykologiskt intresserad".

"Sjärens tid" av Vitus, 4:de uppl. är sedan en tid utkommen och kan rekv. från Vitus-Huset, *Lidingö Villastad*. Vitus tidn., Framtidens folk, utgives sedan 1919. Vitus har även bildat ett förbund, vars medlemmar samt övriga intresserade ha samman-träde å Vitus-Huset 2 gånger i mån.: tiden därför annonseras i nämnda tidning. V. D.

Svar till *Giovanna*.

Giovanna frågar: "Vad är det rätta?" Kanske löses problemet lättare om frågan ändras så här: Vilket är störst — det edra för-äldrar se det, som är er plikt på plikt" eller att följa "Edert hjär-tas val?" Jag förmodar edra för-äldrar se det, som är er plikt på grund av sin uppfattning om äk-tenskapet — dess opplöslighet o. s. v. Jag såg saken från en annan sida — kristendomens — och då blev edra föräldrars förslag att — när den väntade prävo-tim-men slog — ta med denna man till deras hem, ingenting annat än förverkligandet av detta: "Älsken

Leo-Piller.

äro framställda i samråd med framstående specialister i mag- och tarmsjukdomar. Uppfyller de fordringar som Farmakologen, Professorn vid Universitetet i Kristiania Poulsson i sin lärobok i Farmakologi ställer till ett avföringsmedel. Användes av läkare samt på sjukhus och kan tryggt rekommenderas som

ett utmärkt avföringsmedel. Fås å alla apotek. Tillverkas av A.-B. Leo, Helsingborg.

GLANSULL

äkta "Samarang" bästa stoppningsmedel i kuddar och bättre sängtäcken å 6:— kr. kg. fraktfritt mot postförskott. Prover gratis mot porto.

OSCAR PEHRSSON,
Falkenberg.

VARJE GRAMMOPONÄGARE bör rekvirera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes not 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya **Parlophon-Ekophonskivorna**. Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik. Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss. Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.
A.-B. Nordiska Musikaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83. STOCKHOLM.

BÄSTA MEDEL

FÖR
LÖDNING I HEMMET
AR

CITO

Finnes i varje järnhandel.

Skönhet och ungdom åt alla!

YVY-tvålen är den enda tvål, som verkligen förmår återgiva åt anletsdragen det tilldragande och tjugande behag, som endast ungdom och hälsa i förening annars förmå återgiva. YVY-tvålen uppfyller de högst ställda anspråk och är den enda, som håller måttet i alla avseenden. Beståndsdelarna äro de renaste, sorgfälligaste, utsökta med stöd av vetenskapen och under noggrannaste beaktanden av hygienens fordringar med tillsats av de mest utsökta essenser på detta område. På grund av det balsamiska och välgörande inflytandet på huden, försvinner på kort tid finnar, fräcknar, solbränna m. m. YVY-tvålen är prisbelönt både i in- och utlandet. Tusenden äro de, som prisa och lovorda YVY-tvålen såsom alldeles enastående på detta område. Yvy-tvålen säljes i varje välortad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik
Y S T A D.

FALU- ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-, mat- och bords-ättika** som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol.
STOCKHOLM.

KRYMPER
EJ
YLLE

Har du något som du är rädd om, så tvätta det med

LUX
(FRÅN SUNLIGHTFABRIKERNÄ)

PETRIS
Ängpreparerade
havregryn och havremjöl
Naturläkekonstens yppersta hjälpmedel.
Läckra och hälsosamma.

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvaliteter. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

HUDCREMEN

Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en charmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikalieaffärer samt direkt från oss. Pris 8:— kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL

erkänd tillförlitlig att på kortaste tid borttaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 8:— kr. pr tub, 2 tuber portofritt endast från oss.

**A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN
GÖTEBORG.**

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

edra ovänner, gören väl mot dem som göra eder ont och skada eder!"

Det syntes mig så stort. Jag tror inte ni som hustru har några plikter mot den man som övergivit er — därigenom har han löst er från dem — ni är ju icke heller genom er kärlek bunden vid honom. Således blir frågan innerst denna: Är Gud störst och önskar ni inget hellre än att genom handling sätta in något av Gudsriket i världen eller är "edert hjärtas val" större? Efter svaret på den frågan handlar ni och kan icke annat.
A. G.—.

FRAGOR.

Jag har en anhörig, som arrenderat lantbruk, men tillfölje de svåra konjunkturena blivit totalt ruinerad. Ville så gärna råda och hjälpa honom.

Undrar om det ej skulle vara bra, att söka ett s. k. "småbruk"? Finnes det ej en fond, som på goda vilkor lämnar lån till sådana?

Han är inte van vid kroppsarbete men har en 22-årig dotter, som är mycket duktig i alla lantbruksgörömmål. Mannen är änklings och omkring 60 år. Kunde någon lämna ett gott råd, som kunde efterföljas vore ingen tacksammare än
Sigrid.

Kära Iduns läsarinna, vad skall jag göra för att kunna leva? Är 52 år, kunnig i alla husliga görömmål och sömnad, god hand med barn. Har haft plats som husföreståndarinna i flera år, men nu omöjligt få plats. Hur skall jag komma i kontakt med någon vänlig dam som vill ha sällskap och hjälp? Ej annonsering. Allt har jag försökt. Jag skulle ju kunna betala något för mig.

Bekymrad Idunvän.

Jag innehar sedan flera år plats på kontor men känner mig för varje dag som går allt mera otillfredställd med både mitt arbete, livet och människorna. Längtar efter ett annat mera idellt och rörligt arbete, en verksamhet bland barn. Gör jag orätt i att säga upp min plats och söka mig ett nytt verksamhetsfält. Vart bör jag i så fall vända mig?

Ensam och olycklig.

Som jag är mångårig läsare av Idun och inte anlitat frågavdelningen förr, undrar jag, om någon av Iduns läsare kunde ge mig råd i följande belägenhet. Jag är 44 år gammal och har under många år lidit av åderbräck i underlivet. Jag har aldrig haft sår, men känner ofta sveda och blir mycket trött. Mitt arbete tvingar mig att gå och stå mycket. Finns någon läkare i vårt land eller Danmark, som är specialist på denna åkomma, eller finns ingen hjälp eller lindring för detta undrar

En som lider.

Vi hava laserade och fernissade furugolv i vår villa. Plankorna äro särskilt utvalda och golven mycket vackra, men också mycket ömtåliga, den minsta repa på ytan lämnar efter sig ett vitt märke, och då gäster besöka oss, iklädda promenadskor med spikar i klackarna, se golven rysliga ut efteråt. Finnes någon fernissa eller behandlingsmetod för golv av detta slag, varigenom dessa olägenheter kunna undvikas?

Tacksam för svar till
Innehavarinna av 21-årg. Idun.

Goda Iduns läsare, giv oss ett råd. Hur skall man göra med en som är inbillningssjuk. Hon tror att vi hypnotiserar henne. Allt som händer rör vi systrar för. Hon är till och med våldsamt. Läkare har tillfrågats; de säga, att hon är fullt frisk. Stark på alla områden. Alder 40 år. Har varit litet besynnerlig i många år, men nu tilltar det mer och mer. Vi kan ej få henne att resa bort. Har någon haft ett dylikt

I KÖKET
OCH
PÅ MATBORDET
ÄR

Arboga

ALFA-KÖ
HUSMÖDRARNAS
O

A OCH O

Rydbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

"Therma"

ELEKTRISKA SPISAR
TYP G.

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
THERMA

BIRGER JARLSG. 22 * STOCKHOLM

dagorder löd: "Soldater, sköten Edra fötter!"

Edra fötter

hållas i utmärkt kondition, vilket bidrager till hälsa och välbefinnande, om Ni använder Tiz Fotkur. Effektivt vid alla slags fotåkommor, såsom liktornar, fotsvett, valkar, ledknölar, kylskador, nageltrång, ömhet, svullna fötter, hälkramp o. d.

En kartong Tiz Fotkur, med Tiz-lösning, kr. 2.50. Två fraktfritt. Adamssons Hålfotsinlägg 4.75. Uppgiv sknummer. Ny rikt illustrerad priskurant jämte Adamssons receptbok för hemmet gratis o. franco från ADAMSSONS SJUKVÅRDSÄFFÄR, Centralpalatset, Stockholm.

Obs! Särskild butik för damer!

I VARJE HEM BÖR FINNAS

DEN NYA UPPLAGAN av

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad.

Pris kr. 10:—.

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning o. bakning.

Harald Westerberg & Co.,
Göteborg.

GÖTEBORGS
DAGBLAD

Helårspris
endast

30 kronor
fritt hemburen
i Göteborg och

25 kronor
vid prenumeration
å posten.

Bemärk det billiga
prenumerationspriset!

CARL LARSSONS

Praktverk

SVENSKA
KVINNAN
GENOM
SEKLEN

10 färgtrycksplanscher
med text av konstnären

Inbundet i vackert
crèmefärgat band

Kr. 5:—

Portofritt mot insänd
likvid i postanvisning,

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

fall, så var oss behjälplig med
ett råd beder olyckliga

Systrar.
Tror Iduns redaktion att nå-
gon författare har intresse av en
livsskildring; jag ville så gärna
själv skrivit något om mitt livs
upplevelser, men jag orkar ej,
jag tror nämligen, att det skulle
vara ett gott uppslag till en bok
i social anda, kanske kunde mitt
fall om det blev behandlat väl,
bli till nytta och lärdom för nå-
gon. Giv mig ett svar i Iduns
Brevlåda; skall så återkomma
om ni tror någon kan ha gagn
av det. Svara till E. B., Malmö.

25 årgångars läsare av Idun.
Vem vill giva mig svar på
följande frågor: Kan en ensam
kvinna finna sin utkomst i
Australien? Vad kostar resan
dit eller kan hon liksom männen
"arbeta sig över"?

24-årig kvinna.

LEDIGA PLATSER

Extra inkomst
för dam med bekantskapskrets. Begär
vår svenska katalog B.2. Tusentals
bra varor, reel behandling. Omgående
expedition. Stor provision. Svensk
korrespondens. Till skriv genast
LEBAUDY & Co,
Passage Delanos, Paris X.

Duglig och ordentlig
husföreståndarinna
med goda rekommendationer, som på
egen hand kan sköta hemmet hos en
änking, med 2 minderåriga gossar, er-
håller plats. Endast barnjungfru fin-
nas. Svar till "Husföreståndarinna",
Annonnsbyrå Hugo Krantz, Göteborg.

Undervisningsvan lärarinna
enkel och barnkär, erhåller plats 1 sep-
tember att läsa med en gosse första
förberedande samt en flicka första kl.
kurs. Betygsavskrifter, lönepretentioner
och foto sändas under adress:
A. N., Tågarp.

Biträdande lärarinna
sökes för pr. Samskola. Högre kompe-
tens ej erforderlig. Svar med betyg o.
refer. till "Föreståndarinna för Kram-
fors Samskola", Kramfors.

Husföreståndarinna
fullt kunnig i matlagning och i ett hems
skötande, kan erhålla plats att förestå
hemmet för en äldre ogift ämbetsman
i stor landsort. Biträde till grov-
sysslor. Svar före den 28 augusti med
foto (gärna amatör-) jämte betygsav-
skrifter, som återsändas, samt uppgift
å löneanspråk och ålder till "Respek-
tabelt ungarshem 1 oktober", Iduns
exp. f. v. b.

Bildad flicka,
Erfaren och kompetent att sköta ett
hem, dessutom villig ta hand om tre
barn, ålder 7—9 år, erhåller tillfällig
plats på grund av sjukdomsfall inom
familjen. Lönepretentioner och ref. un-
der adress: Doktorinnan O. Pallin,
Aingsås.

Hushållsfröken
får fördelaktig plats i sept. hos svensk
familj i Norge. Kunnighet i matl. och
sömnad fordras. Eget rum. Goda villk.
för kompetent person. Sv. snarast med
betygsavskrifter, löneanspråk och helst
fotografi sändes till mrk "Vid Kristia-
naffjorden" und. adress S. Gumelius'
Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Å Loos sjukstuga
finnes plats ledig för en duglig skö-
terska. Lön f. n. 1200:— kronor,
kostpengar kr. 1277:50.
Ansökningar åtföljda av betyg och
rekommendationer torde insändas till
Provinsialläkaren D:r O. Sjöberg,
adress: Loos.
Kommunalnämnden.

Enkel, bättre,
helst troende flicka, något kunnig i
matlagning samt handarbete får till
följd av sjukdom en lätt plats hos en
sam änkefru. Svar med lönepretentioner
m. m. till "E. P." Iduns exp.

Guvernante
önskas instundande läsare för 2 flickor
i 11 och 14-årsåldern, vilka böra genomgå
resp. 3:dje och 6:te klassernas
kurs.
C. Hasselrot, Kyrkoherde,
Hällstad, Älmestad.

**2 ordentliga
flickor**
erhåller plats på lantegendom i Sörmland,
den ena att sköta 3 små barn
och den andra matl. och städt. Svar
till "1:sta sept.", p. r. Nykvarn.

Kvinnlig arbetskraft
inom såväl hennens som andra
kvinnlige arbetsområden kan Ni
med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en an-
nons i IDUN, specialorganet för
kvinnlige platsannonser av alla
slag.
Insänd Eder annons till Iduns
Annonskontor, Stockholm, och ni
erhåller omgående prisuppgift.

Bildad, enkel flicka
får plats genast i god familj i stad i
västra Sverige. Läxläsning med halv-
stora flickor och husmoders hjälp med
hemmets skötsel. 2 tjänare finnas. Svar
med fotografi till "Ingenjörsfamilj",
Iduns exp., f. v. b.

Jag söker
en bättre stadgad frisk flicka, som kan
vara mig behjälplig med skötseln och
läxläsning av 6 barn i ålder 2—11 år.
Eget rum. Musikalisk äger företräde.
Svar med foto och pret. under adr.
"Småland p. r.", Iduns exp. f. v. b.

Plats finnes
för bättre flicka, kunnig i matlagning,
villig utföra ensamjungfrus sysslor i litet
bekvämt hem, samt vara sällskap
åt ensam dam. Hjälp med grovsysslor.
Svar till "1921", Vänersborg p. r.

Bättre flicka
villig att med husmors hjälp delta i
alla inom hemmet förekommande göromål,
får plats såsom familjemedlem på
lantegendom helt nära Göteborg. Svar
till Fru Emy Eneroth, Jonsered.

**En pålitlig
flicka**
kunnig i matlagning får god plats i
Stockholm med god lön. Fri resa.
Svar till "Pålitlig T. H.", Iduns exp.

Praktisk flicka,
husligt intresserad, kunnig i matlagning
och övriga hushållsgöromål samt villig
att i samråd med husmodern sköta hem-
sysslor, får god plats. Svar till "Gott
samförstånd", Postbox 15, Wadstena.

**En pålitlig och ordent-
lig ensamjungfru**
kunnig i matlagning och bakning får
plats den 15 augusti eller senare i
mindre familj i Rönninge nära Stock-
holm. Vatten och avlopp, värmeledning
och elektr. ljus finnes. God lön, gott
bemötande och eget rum erbjudes. Sv.
med avskrift av betyg sändes under
adress: "Fri resa", Iduns exp., f. v. b.

Pensionärföreståndarinna
Sydfrankrike.
Medelålders fransktalande svenska öns-
kas förestå mindre, 1:a kl. pensionat i
Areachou. Svar med referenser och
fotografi till: "Franskt-Svenskt Pen-
sionat", Iduns exp.

**Köksföreståndarinne-
befattningen**
vid länslasarettet i Flen är ledig att
tillträdas den 1:sta nästkommande No-
vember. Lön: kr. 900 pr år med 4 ål-
derstillägg å kr. 120 efter 3, 6, 9, 12
års tjänstgöring, jämte fritt vivre med
bostad å lasarettet. Dyrtdstillägg enl.
landstingets bestämmelser; f. n. 40 pro-
cent å lönen.
Ansökningar, åtföljda av prästbetyg
och rekommendationer, ställes till Di-
rektionen för Länslasarettet i Flen och
insändes före den 7 nästkom. septemb.
Flen i Augusti 1921.

Sjuksköterska
(exam. ej nödv.) sökes för tiden 1/9—
31/12 1921 eventuellt för längre tid, för
vård av en 50 års fru, lidande av kron.
ledg.reum. och bosatt i villasamhälle
nära stockholm. Sök. bör vara frisk
och stark, ha ett vänl. och glatt sinne-
lag, samt helst vara något hushållsin-
tresserad. Gärna äldre person.
Underrätt. genom brev till "Sjuk-
vård" poste restante Tullinge eller tele-
fon Riks Tullinge 43.

PLATSSÖKANDE
UNG FLICKA
med goda betyg från 8-kl. läroverk
och intresse för lärarinnekallet önskar
plats som guvernante för barn i elemen-
tarskolans lägre klasser. Svar till "God
vilja", Box 125, Norrköping.

34-ÅRIG INGENJÖRSÄNKA
önskar plats att förestå skolhushåll, gärna
utan jungfrus hjälp, eller i hem där
husmoder saknas och barn finnes. Är
kunnig i allt som hör till ett väl ord-
nat hem, även sömnad. På lön fastes
ej så stort avseende, men ville gärna
medhava 4-årig dotter. Svar till "Hem-
trevnad", Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA
söker plats i god familj mot fritt vivre.
Svar till "A. I.", A.-B. S. Gumelius'
Annonnsbyrå, Göteborg, f. v. b.
19 års elementarbildad flicka
som genomgått tre månaders hushålls-
kurs och ämnar utbilda sig till skol-
kökslärarinna önskar för vidare utbild-
ning plats i god familj för att delta i
alla i ett hushåll förekommande göromål.
Svar till "Greta D.", Ljungskile
poste restante.

En musikalisk tyska,
23 år, som tagit lärarinne-examen, tal-
lar engelska och franska, önskar plats
vid skola eller i familj. Vistas f. n. i
Sverige. Svar till "Tysk lärarinna",
Box 9, Varberg.
Sjuksköterska
önskar plats å Lasarett eller privat vård
till september. Tacksam för svar "Syster
24", Sv. Teleqram. Anonsavd.
Hälsingborg.

26-årig bättre flicka,
som f. n. genomgår hushållsskola önskar
plats i fin och trevlig familj såsom
husmors hjälp och sällskap. Är
villig att taga hand om barn. Fritt
vivre. Svar till "December 1921",
Iduns exp. f. v. b.

Anspråkslös flicka
önskar plats mot fritt vivre som säll-
skap och hjälp, helst på landet hos
äldre familj. Svar under sign. "Augusti
1921", Iduns exp. f. v. b.
Flicka från gott hem
med 6 klass. elementarbildning samt
över ett års vana vid kontorsgöromål,
önskas plats, nu eller till hösten, som
hjälp och sällskap i liten familj helst
i mellersta Sverige. På lön fastes ej
så mycket avseende i början, men fast-
mer på ett vänligt och gott bemötande.
Svar till "18-åring, S. L.", Iduns
exp. f. v. b.

Bildad tyska,
som varit 3 år i Sverige och i tal be-
härskar svenska språket, söker plats i
närheten av Stockholm att på egen
hand förestå ett bättre hem. Bästa re-
ferenser finnas. Svar till "Tyska —
bättre hem", Iduns exp. f. v. b.

Guvernanteplats
önskas av flicka som genomgått ele-
mentarskola med normalskolekomp. att
läsa med barn helst I—IV kl. kurs.
Svar till "Ej musik", Iduns exp. f. v. b.
**Studentska och skol-
kökslärarinna**
musikalisk och glädlynt önskar plats i
skola eller familj, gärna utomlands.
Svar till "Värmländska", under adr.
S. Gumelius' Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

Ung flicka
19 år, söker anställning i bildat hem
som husmoders hjälp och stöd. Även
kompetent att läsa med mindre barn om
så fordras. Svar till Box 9, Falkö-
ping-R.

Plats för läsning
med barn önskas av ung flicka som
genomgått 8-kl. läroverk. Svar till
"Skånska E. L.", Iduns exp. f. v. b.

Bättre flicka
önskar nu genast plats eller framdeles
i familj att gå frun tillhanda eller att
hava tillsyn över barn. Svar till "20
år", Iduns exp. f. v. b.

Söker Ni plats
på något av den kvinnliga verk-
samhetens olika områden?

Kom då ihåg
att ett beprövat och av tusentals
kvinnlige platssökande med bästa
resultat använt förfaringssätt är att
annonsera i Idun.
annonsera i IDUN. Insänd Eder
annons till Iduns Annonskontor,
Stockholm, och Ni erhåller omgå-
ende prisuppgift.

Läraredotter
önsk. plats att sköta hushållet hos en-
sam god dam ell. herre. Helst i meller-
sta Sverige ell. Värmland. Sv. till "Hö-
sten 1921, S. N.", Iduns exp. f. v. b.

En 28-årig flicka
önskar till den 1 okt. plats i Sverige
eller utlandet som sekreterare och sam-
tidigt hjälp i bildad, trevlig familj.
Kompetens: 8-kl. läroverk, musi-
kalisk, stenograf och maskinskriver-
ska, även undervisningsvan i vanliga
skolämnen, språk och musik, hushålls-
kunnig etc. Fina referenser och goda
betyg. Svar till "God hjälp", Iduns
exp., f. v. b.

En 20 års flicka
önskar komma i bättre familj för att
lära hushåll. Någon lön önskvärd Svar
till "Norrländska", Iduns exp. f. v. b.

25 års flicka
önskar plats att förestå barnhem, barn-
avd. el. liknande anstalt, även själv-
ständig privatplats. Svar till "Ex.
barnhemsförest.", Iduns exp. f. v. b.

Ung tyska
söker anställning i fin svensk familj att
sköta barn. Den sökande har avgångs-
examen från tyskt seminarium och kan
elementärundervisning i tyska, fran-
ska, engelska. Mycket barnkär! Svar
till Frkn Jenny Anders, Dresden, a 24
Strehlenstrasse 8.

Guvernante
(å lägre stadiet) med goda rek. önska
anställning. Hemmens Platsförmed-
ling, Malmö. Tel. 7993.

Ung svenska,
som för närvarande vistas i södra
Frankrike, önskar såsom hjälp och säll-
skap medföra svensk familj eller dam
till Afrika över vintern. Referenser
tagas och givas. Svar till "Afrika",
Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR
För ungdom,
som ämna genomgå Schartaus Hand,
finnes rum att hyra i bild. hem. Förstkl.
hus med nut. bekvämligh., ss. värmel.,
elektr. ljus, badr. Delat eller ensamt
rum. Mitt emot Marg. Hush.filiäl.
Fru T. Dillner, Hornsgatan 4, 3 tr.,
Stockholm.

**I en vacker
folkrik trakt**
av Värmland finnes tillfälle till års-
inackordering för högst fem äldre da-
mer. Godt och väl lagad mat, alla be-
kvämligheter och ett lugnt och stilla
hemliv utlovas. Ref. önskas och givas.
Benäget svar till "H. Z. 1860", Iduns
exp. f. v. b.

**En snäll och väl-
uppfostrad flicka**
kan få inackordering och undervisning
i 4:de klassens kurs av seminariebildad
lärarinna tillsammans med egen dotter.
Svar till "Bergshammar", Strängnäs.

Adoptivbarn.
En 11 mån. tvillinggosse (ev. båda)
vackra och friska av bildade, friska för-
äldrar, önskas bortadopteras till obero-
ende, bildad, barnlös familj, där ingen
hänsyn bör tagas till sammans stor-
lek, som betalas ett för allt. Svar till
Fröken Enanders barnhem, Kisa.

Hemtrevnad.
Utmerkt god inackordering erhålles i
gott hem för 2 flickor i skolåldern.
Bästa rekommendationer. Svar till
"Hemtrevnad T. H.", Iduns exp.,
f. v. b.

PENSIONAT
SOLVIKS BARNPENSION
Adress: SÖDERTÄLJE - Rikst. 497
**KINDERGARTEN
SKOLUNDERVISNING
PROSPEKT**

Huru bli av med huvudvärken?

Smärt- och feberstillande medel åstadkomma ofta hjärtsvaghet, hjärklappning, susning för örnen och svettningar. Dr. Stohrs Kephaldoltabletter är absolut fria från sådana verkningar på hjärta och andra organ samt hava snabb verkan utan efterverkningar. Kephaldoltabletter är med bästa resultat också i elakartade fall sedan årtal i användning hos de främsta kliniker och läkare samt rekommenderas till det bästa. Finnas å alla apotek.

Svenska Stofressystemet
 N:ia Smedjeg. 26, Stockholm
 Riks 26 80
 P. M.

»Stores» är en efter bästa utländska förebilder startad partiäffär för försäljning direkt till allmänheten av **specier, kaffe, konserver etc Sjalvklart blir, Genom alla mellanhänders bortfallande härigenom varorna mycket billigare än i handelen. Packningar till landsorten utföres omsorgsfullt. Skriv efter prisurant.**

Nationaldräkter

materiel, detaljer, strump, på best., frågor besv. mot dubbelt portå. Svenska Nationaldräkter, Idung. 5, n. b., Sthlm.

Rationell Skönhetsvård

erņas genom att använda

- Sanas Gurkmjök. Bästa medel mot oren hy och porraskbildning. Kr. 5.—
- Sanas Comedon-Tinktur. Medel mot porrasker och hudfinnar. Efter D:r Paschkis i Wien recept. Kr. 4.—
- Sanas Fräktentinktur. Efter D:r Paschkis recept. Kr. 4.50
- Sanas Depilatorium. Borttager generande hår absolut smärtfritt utan efterlämnande av märken eller rodnad. Luktfrött medel. Kr. 5.—
- Sanas Hårolja mot mjäll och till befordrande av hårväxten. Kr. 5.—
- Sanas Antidrosin. Ofelbart medel mot fotsvett, hand- och armsvett. Läkareintyg bifogas varje sats. Kr. 3.—

Försändes diskret mot postförskott + porto. Bruksanvisning bifogas alltid och torde noga följas. Laboratoriet SANA, Östhammar.

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskapligt grund sammansatt konc. växt-närings-salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemi-kaliehandlare.

Väggloss

Desinf. med amerik. gassystem (ej cyankalium). Ej risk eller obehag för grannar. Specialitet: Kackerlackor, Mal och Väggloss.
 Nordiska Desinfektions Anstalt.
 Riks 804 85. Allm. 168 13.

Affärsdam eller annan energisk dam

med stor bekantskapskrets kan erhålla en angenäm agentur på vilken med lätthet 25 kr. kan förtjänas pr dag. Till-skriv i dag "Ljus i Mörker", p. r. Göteborg 1.

Jul-Hyacinter

skola planteras nu för att blomma till jul. Särskilt preparerade hyacintlökar för tidig blomning, 10 st. Kr. 5.50, 1 st. 60 öre. Tulpanlökar, 10 st. Kr. 1.50, 1 st. 20 öre mot postförskott från **Täglunds Handelsträdgård, — ORNÄS. —**

Res- och studie-kamrat

önskar ung flicka, som i höst ämnar besöka teknisk skola (Kunstgewerbe) i Tyskland. Närmare genom korrespondens med "L", Jäger p. r.

Allvarlig äldre tysk-svenska,

vetenskapligt bildad, gedigen kännedom om hälsoläran, frågar om något ensamstående frunimmer eller gammal herre, har behov av trofast vän för livet, som vill ägna sig åt ett hem, som saknas nu. Bästa, såväl tyska, som svenska rekommendationer. Svar till "Deutsch, Offiziersbund, Frauengruppe", und. adr. S. Gumelius' Annon-sbyrå, Sthlm f. v. b.

Fräkencreme

IGA (Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymermagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

Velvet Complexion.

Oöverträffligt hudmedel. "Velvet Complexion" är en mjölkliknande vätska som utan tveivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hy'n klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8:— Fås överallt. mport: AB. PARFYMERI BARLACH Stockholm C.

För den nyfödde.

Reklamtongen med komplett, fin välsydd utstyrel å Kr. 15 samt Extra elegant å Kr. 19 och 25. Mönster medf. Enbart mönster 2:50. Fru Cassarsson, 3 Järntorgsgat., Örebro.

Babyutstyrslar

Verkligt förstklassiga, av finaste tillbehör och välsydda, allt för den nyfödde, till det billigaste priset kr. 12. Örngett av noblessväv med broderat hörn kr. 3. Mönster medfölja. FRU CLARA LINDQVIST. Övre Kvarngatan 32 — Borås.

Praktiska,

hygieniska, impregnerade dam- underkläder av olika modeller för dag- o. nattbruk samt Dambindor, även i små reseförpackningar, i parti o. min- ut billigast från

Carl Stangenberg,
 Hötorget 10, Stockholm.
 A. T. 28690. R. T. 7762.

Rynkor komma av för torr hud. Akta Er för dessa skönhets fiender genom att giva huden näring. Den bästa får ni av **S:ta Birgittas äkta Citron-Crème.**

Flickpension å Villa Vettra

naturskönt beläget vid Vetterns norra skärgård. Ny kurs 15 sept.—15 dec. Teoretisk och praktisk undervisning av fackutbildade lärarinnor i finare och enklare matlagning, konservering, bakning, slakt och alla husliga sysslor. Lektioner i franska, läderplastik samt allt slags finare handarbete, linne och klädsömnad av infödd fransk lärarinna. Angenämt hemliv, god omvårdnad. Elektriskt ljus. Prospekt mot porto. Riks Sundbo Hammar 10.
FRU ELVIRA GIÖBEL,
 Askersund, Hammar.

Lektioner i Linnesömnad.

Kurserna börja åter den 1 eller 5 sept.
 Karin Egnér.
 Sibyllegatan 36. Rikst. 73530.
 Före 1 sept. är adressen *Asarun*. R. T. Karlshamn 300.

Göteborgs Nya Husmodersskola

SÖDRA ALLÉGAT. 2 A RIKST. 10624
 Husmoderskurs på 1 termin börjar d. 8 sept. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, konservering, bakning, dukning servering m. m.; linnesömnad, hälsolära, barnavård (valfr.). Prospekt och upplysningar på begäran.

Johanna Brunssons Prakt. Konstvävnadsskola,

Kungsgatan 70, STOCKHOLM.
 A. T. 437. R. T. Norrm. 363.
 De praktiska vävkurserna börja 1 sept. och teoretiska vävkursen 1 oktober. Prospekt.

Herrsätra Skola,

8-kl. flickskola, HELPENSION, förlagd till Carlberga villaegendom, Södertälje. Skolan står under Kungl. Skolöverstyrelsens inseeende.
 ANNA SUNDIN. Riks Södertälje 532.

Doktor A. Kjellbergs

Kurs i massage och sjukgymnastik. (27:de årskursen.) Begär prospekt! Stockholm. Höllandaregatan 3.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
 Behandling av **reumatiska åkommor.**

Med. D:r Emil Kleens

ettåriga kurs för damer och herrar i Massage och Sjukgymnastik börjar den 1 Okt. kl. 10 f. m. N:o 37 Mästersamuelsgatan 2 tr. och fortsätter med biträde av Gymnastikdirektören Fru Elsa Kjellgren till slutet av april 1922. Prospekt begäres städe under adress 43 Engelbrektsgat. Emil A. G. Kleen.

Massage och sjukgymnastik,

LJUSBEHANDLING, ELEKTRICITET, VARMEBEHANDLING, BAD- BEHANDLING m. m.

börjar ny kurs i sept., räcker c:a 8 månader och kostar 700 kr. Grundligaste utbildning. Ytterst begränsat elevantal.
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Östra Hamngatan N:o 45
 Förmåligaste specialkurs i MASSAGE o. SJUKGYMNASITIK
 Ny kurs börjar den 15 september.
 I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk behandling, Elektrisk behandling, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Förbands- och samaritkurs. Begär illustrerat prospekt.

Institutet för Kvinnliga Läkareassistenter

Nytorpgsgatan 23 A, Stockholm
 börjar tvåårig utbildningskurs i sept. 1921.
 Kursen omfattar: 1) grundläggande teoretisk-praktisk kurs; 2) kurs i huslig ekonomi; 3) praktisk tjänstgöring som sjukgymnast vid badort; 4) praktisk tjänstgöring i sjukvård samt 5) provtjänstgöring som läkareassistent. Minimikompetens: 6 klassers läroverk eller motsvarande. Begränsat antal elevplatser. Kostnadsfri platsförmedling efter godkänd kurs. Läkarerferenser. Kursavgift 1,500 kronor. Alla från institutet utexaminerade elever ha- va omedelbart erbjudits goda platser. Begär prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen

avläggas efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid **Sydsveiska Gymnastik-Institutet.**
 Ny kurs börjar 15 sept. Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Tandteknikerkurs

Fullständig lärdom erhålles i Kautschuk och Guldarbeten. Billig avgift. Svar till "Tandtekniker", Iduns exp. f. v. b.

Språkskola i England.

Under beskydd och medverkan av Anglo-Swedish Society i London and-nas 15 sept.—15 dec. å badorten Shanklin på Isle of Wight för studerande kvinnlig ungdom en kurs i engelska språket och litteraturen under ledning av en engelsk rektor och en engelsk skolföreståndarinna. Deltagarna in-ackorderas i bildade privata familjer. Högst 10 deltagare. Vidare meddelar undertecknad. Upplysningar kunna och erhålles genom Fru Viola Lyttkens, Djursholms-Danderyd (tel. 68). BERNHARD JANSSON.
 Lärare vid Linköpings h. allm. läroverk.
 adr. t. o. m. 22 aug. Bengtafors (tel. 46) och därefter Linköping (tel. 1376).

Grundad 1906 T. 154, 254, 354

Katrineholms Praktiska Hushållsskola

öppnar nya kurser i HUSHALLS- och SLÖJDAVDELNINGARNA den 1 september.
 Undervisningen ledes av erkant skickliga lärarinnor i finare och enklare matlagning, servering, bakning, charkuteri, konservering, syltning, saftning, smörgåsberedning, upplagningar, servettrykning, dukning, hälso- och sjukvårdslära, konstslöjd och konstvävning, linnesöm, glansstrykning, hushållsbokföring m. m.
 Efter genomgången kurs anskaffas förmånliga platser åt dem, som så önska. Skolan förfogar över ljusa, tidsenliga lokaler. Ny regim. Prospekt erhålles mot 50 öres porto. Uppgiv avdelning.
 Adress: **Katrineholms Enskilda Läroverk, Katrineholm.**
ELIAS ÖHMAN, verkst. direktör.

Skogsbo Hushållsskola, Leksand

börjar den 20 sept. 1921 sitt 18:de arbetsår för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar enklare och finare matlagning, även vegetarisk, handarbete, vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk. Elever mottagas. Närmare upplysningar och referenser lämnas av
GERTRUD WALIN. SIGNE PHILIP LEKSAND

E. Hults Flickpension, Djurholm,

emottager elever den 15 sept. på 3 månader. Husmoderskursen omfattar: Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Konstslöjd, Målning, Engelska, Tyska och Franska språken samt föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria med besök i Stockholms museer under sakkunnig ledning. Som valfria ämnen ingå Musik- och Sänglektioner. Prospekt med referenser, adr. E. Hults Flickpension, Djurholm. Tel. Djurholm 478.

I D U N S PAPPER

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803
 Specialbruk för finare papperssorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:
R. W. STARE
 R. T. 40 44 59 KUNSGATAN 59 A. T. 192 30

Utmärkta organ

för **annonsering i landsorten:**

- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskestuna:** Eskestuna-Kuriren.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gevle:** Gevle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlshamn:** Tidningen Karlshamn.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Värmlands Läns Tidning.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Norrköpings Tidningar.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Visby:** Gottlanningen.
- Växiö:** Smålands-Posten.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnköldsvik:** Örnköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands-Posten.

SVENSKA STATENS

**ANDRA PREMIE-
OBLIGATIONSLÅN**
KRONOR 100,000,000 KRONOR
(ETTHUNDRA MILJONER)

OBLIGATIONERNAS PRIS: KRONOR FEMTIO (50)
 OBLIGATIONERNAS LÖPETID: TIO (10) ÅR

Varje halvår utlottas:

1 vinst å	200.000 kr.				kronor 200.000
1 vinst å	100.000	„	„	„	100.000
1 vinst å	50.000	„	„	„	50.000
20 vinster å	10.000	„	„	„	200.000
60 vinster å	5.000	„	„	„	300.000
500 vinster å	1.000	„	„	„	500.000
1.100 vinster å	500	„	„	„	550.000
11.000 vinster å	100	„	„	„	1.100.000
<hr/>					
S u m m a	12 683	vinster å ett sammanlagt vinstbelopp av kr.			3.000.000
Årligen S:a	25.366	„	„	„	6.000.000

Första dragningen äger rum i år.

Vinster utbetalas: Två (2) månader efter den dag vinstutlotningen tagit sin början, och sker utbetalningen mot uppvisande av vinstberättigad premieobligation.

Inlösen av obligationerna äger rum Tre (3) månader efter sista vinstdragningen; Riksgäldskontoret förbehåller sig rätten att verkställa inlösen antingen med kontant Femtio (50) kr. per obligation eller med statsobligation å samma belopp löpande med 5 % årlig ränta.

Särskilda bestämmelser:

Obligation, som ej företetts för inlösen eller utbyte inom Tio (10) år efter sista vinstdragningen har förlorat all rätt emot staten.

Vinstbelopp, som ej lyftats senast Tio (10) år efter den dragning då det utfallit, tillkommer staten.

Resultatet av vinstdragningarna tillkännagives genom officiell dragningslista.

Försäljning av obligationer sker genom Riksgäldskontoret, Sveriges Riksbanks huvud- och avdelningskontor, hos banker och bankirer ävensom genom Postverket samt hos enskilda kommissionärer. För köpare av obligationerna är tillfälle berett att mot en avgift av 50 öre per obligation få desamma förvarade i Riksgäldskontoret och inskrivna i statsskuldboken. Härigenom vinnes trygghet för att obligationen ej genom ellsolycka eller på annat sätt går förlorad, varjämte ägaren befrias från omsorgen att följa med vinstdragningarna. Detta ombesörjes av Riksgäldskontoret, som också **kostnadsfritt** efter uppgiven adress översänder utfallen vinst samt, vid utgången av obligationens löptid, likvid för densamma.

Riksgäldskontoret.